

Siviilipalveluslaki 28.12.2007/1446

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

[1 §](#)

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään maanpuolustusvelvollisuuteen perustuvasta siviilipalvelusvelvollisuudesta.

Asevelvollinen, jonka vakaumukseen perustuvat syyt estävät häntä suorittamasta asevelvollisuuslaissa ([1438/2007](#)) säädettyä palvelusta, vapautetaan sen suorittamisesta ja määrätään suorittamaan siviilipalvelusta niin kuin tässä laissa säädetään.

Tätä lakia sovelletaan myös naiseen, joka hakeutuu siviilipalvelukseen naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain ([194/1995](#)) 4 §:n 1 momentissa säädetyn määräajan jälkeen.

[2 §](#)

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *siviilipalvelusvelvollisella* henkilöä, joka on hyväksytty suorittamaan siviilipalvelusta;
- 2) *siviilipalveluspaikalla* viranomaista ja yhteisöä, jonka siviilipalveluskeskus on hyväksynyt siviilipalveluspaikaksi;
- 3) *peruskoulutusjaksolla* siviilipalveluskeskuksessa siviilipalveluksen alkaessa suoritettavaa palvelusjaksoa, jonka tarkoituksena on tukea yleisiä kansalaisvalmiuksia, antaa väestönsuojeluun ja pelastustoimintaan liittyviä yleisiä valmiuksia sekä antaa valmiudet työpalvelun suorittamiselle;
- 4) *työpalvelulla* siviilipalveluspaikassa peruskoulutusjakson jälkeen suoritettavaa siviilipalvelusta;
- 5) *siviilivarannolla* siviilipalveluksen suorittaneita taikka asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palveluksen jälkeen siviilipalvelukseen hyväksytyjä henkilöitä sen vuoden loppuun, jona he täyttävät 50 vuotta;
- 6) *lisävarannolla* siviilipalvelusvelvollisia, jotka eivät ole vielä aloittaneet siviilipalveluksen suorittamista tai ovat sen keskeyttäneet, sekä siviilipalvelusvelvollisia, jotka eivät enää kuulu siviilivarantoon, sen vuoden loppuun, jona he täyttävät 60 vuotta;
- 7) *täydennyspalveluksella* asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palveluksen jälkeen siviilipalvelukseen hyväksytyille annettavaa täydennyskoulutusta.

[3 §](#)

Siviilipalveluksen sisältö

Siviilipalvelukseen kuuluu peruskoulutusjakso, yhteiskunnalle hyödyllinen siviililuonteinen työpalvelu, täydennyspalvelus, ylimääräinen palvelus ja liikekannallepanon aikainen palvelus.

Työpalvelu suoritetaan lähinnä sosiaali- ja terveydenhuollon, opetus- ja kulttuuritoimen, pelastustoimen, väestönsuojelun tai ympäristönsuojelun tehtävissä.

[4 §](#)

Siviilipalvelusaika

Siviilipalvelusaika on 362 päivää.

[5 §](#)

Siviilipalvelusvelvollisuus

Siviilipalvelusvelvollinen on palveluksessa taikka kuuluu siviilivarantoon tai lisävarantoon.

Siviilipalvelukseen sisältyvä peruskoulutus- ja työpalvelusvelvollisuus päättyvät sen vuoden lopussa, jona siviilipalvelusvelvollinen täyttää 30 vuotta.

2 luku

Siviilipalvelusviranomaiset

[6 §](#)

Työ- ja elinkeinoministeriö ja siviilipalvelusasiain neuvottelukunta

Työ- ja elinkeinoministeriö johtaa, ohjaa ja kehittää siviilipalvelusta.

Työ- ja elinkeinoministeriön apuna siviilipalveluksen kehittämisessä ja suunnittelussa toimii valtioneuvoston asettama siviilipalvelusasiain neuvottelukunta. Neuvottelukunnan toimikaudesta, kokoonpanosta ja tarkemmista tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

[7 §](#)

Siviilipalveluskeskus

Siviilipalveluskeskuksena voi toimia valtion tai kunnan viranomainen.

Siviilipalveluskeskuksen tehtävät ovat:

- 1) siviilipalvelusvelvollisten palvelukseen määrääminen;
- 2) siviilipalvelusvelvollisten kouluttaminen;
- 3) siviilipalvelusvelvollisten valvonta;

4) passilain ([671/2006](#)) 8 §:ssä tarkoitetun siviilipalvelustodistuksen antaminen siviilipalvelusvelvollisille ennen siviilipalveluksen alkamista;

5) siviilipalvelusvelvollisten majoituskustannusten korvaamisen toimeenpano;

6) siviilipalveluksen muu käytännön toimeenpano.

Siviilipalveluskeskuksena toimii Lapinjärven koulutuskeskus viranomaisasemassa työ- ja elinkeinoministeriön alaisuudessa.

Työ- ja elinkeinoministeriö korvaa siviilipalveluskeskukselle sen toiminnasta aiheutuvat kustannukset sopimuksen mukaan.

8 §

Siviilipalveluspaikat

Siviilipalveluspaikan tehtävänä on siviilipalvelusvelvollisen palvelustehtävien määrääminen, palvelustehtäviin liittyvän perehdyttämisen järjestäminen sekä siviilipalvelusvelvollisen ylläpito, palvelukseen liittyvä valvonta ja rekisteritietojen ylläpitäminen palveluksen aikana. Lisäksi siviilipalveluspaikan on pyydettäessä annettava palveluksessaan olevalle siviilipalvelusvelvolliselle passin hakemista varten passilain 8 §:ssä tarkoitettu siviilipalvelustodistus.

Siviilipalveluspaikkana voi toimia siviilipalveluskeskus tai sen hyväksymä:

- 1) valtion viranomainen tai liikelaitos, valtion itsenäinen julkisoikeudellinen laitos tai julkisoikeudellinen yhdistys;
- 2) kunnan viranomainen;
- 3) uskonnonvapauslain ([453/2003](#)) 2 §:ssä tarkoitettu uskonnollinen yhdyskunta tai sen seurakunta;
- 4) yleishyödyllistä toimintaa harjoittava yksityisoikeudellinen yhteisö, yhdistys tai säätiö.

Siviilipalveluspaikkana ei voi kuitenkaan toimia:

- 1) puolerekisteriin merkitty puolue;
- 2) työmarkkinajärjestö;
- 3) yhteisö, jonka pääasiallisena tarkoituksena on voiton tai muun välittömän taloudellisen ansion hankkiminen yhteisölle tai sen toimintaan osallisille.

Siviilipalvelusasioita käsittelevä siviilipalveluskeskuksen ja siviilipalveluspaikan henkilöstö toimivat tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan virkavastuulla.

9 §

Siviilipalveluspaikkahakemuksen käsittely ja siviilipalveluspaikkaoikeuden peruuttaminen

Siviilipalveluskeskus päättää siviilipalveluspaikan hyväksymisestä hakemuksesta. Hakemus on tehtävä kirjallisesti ja siihen tulee sisältyä tarpeelliset tiedot hakijan edellytyksistä selviytyä siviilipalveluspaikalta edellytettävistä taloudellisista ja hallinnollisista velvoitteista. Hakemukseen ja sen hyväksymistä koskevaan päätökseen on sisällytettävä myös tieto 45 §:ssä tarkoitetusta siviilipalvelusvelvollisten valvonnasta vastaavasta henkilöstä.

Siviilipalveluskeskuksen on pyydettävä siviilipalveluspaikkahakemuksesta pääesikunnan lausunto ennen 8 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetun uskonnollisen yhdyskunnan ja saman momentin 4 kohdassa tarkoitetun yhteisön hakemuksen ratkaisemista.

Jos siviilipalveluspaikka olennaisesti laiminlyö 8 §:n 1 momentissa tarkoitetut velvoitteensa, siviilipalveluskeskus voi siviilipalveluspaikkaa kuultuaan peruuttaa siltä oikeuden toimia siviilipalveluspaikkana. Peruuttamispäätös on tehtävä kirjallisesti. Päätös ei estä uuden siviilipalveluspaikkahakemuksen tekemistä.

[10 §](#)

Siviilipalvelusvelvollisten sijoitusvelvollisuus

Ilman siviilipalveluspaikkaa jäävien siviilipalvelusvelvollisten määrän ylittäessä siviilipalveluskeskuksen majoitus- ja työhönsijoitusresurssit valtioneuvoston on määrättävä viipymättä työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä eri ministeriöiden hallinnonaloille siviilipalvelukseen sijoitettavien siviilipalvelusvelvollisten vähimmäislukumäärä.

[11 §](#)

Tarkemmat säännökset

Siviilipalveluspaikkahakemuksen käsittelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Siviilipalveluskeskuksen henkilökunnasta ja henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3 luku

Siviilipalvelusvelvollisuuden alkaminen ja siviilipalveluspaikan määräytyminen

[12 §](#)

Siviilipalvelukseen hakeminen

Asevelvollinen voi hakea siviilipalvelukseen ennen asevelvollisuuslain mukaista palvelusta, sen aikana tai sen jälkeen. Hakemusta ei saa tehdä ennen kutsuntoja.

Hakemus siviilipalvelukseen on toimitettava kutsunnassa kutsuntalautakunnalle, asevelvollisen ollessa palveluksessa joukko-osaston komentajalle ja muulloin siviilipalveluskeskukselle tai puolustusvoimien aluetoimistolle. Hakemus on tehtävä työ- ja elinkeinoministeriön vahvistamalle lomakkeelle, ja siinä on annettava vakuutus 1 §:ssä tarkoitetuista vakaumukseen perustuvista syistä. Hakemus on allekirjoitettava.

Ulkomailla pysyvästi asuva asevelvollinen voi toimittaa siviilipalvelushakemuksensa myös Suomen suurlähetystöön, muuhun diplomaattiseen edustustoon tai konsulaattiin. Hakemuksesta on sitä vastaanotettaessa tarkistettava 17 §:n 1 momentissa tarkoitettut yhteystiedot, jonka jälkeen se on viipymättä toimitettava puolustusvoimien aluetoimistolle.

[13 §](#)

Siviilipalvelushakemuksen käsittely

Siviilipalvelushakemus on käsiteltävä viipymättä. Kutsuntalautakunnan tai puolustusvoimien aluetoimiston on hyväksyttävä hakemus, jos se täyttää 12 §:ssä asetetut vaatimukset. Joukko-osaston komentajan ja siviilipalveluskeskuksen on toimitettava saapunut hakemus hyväksymistä varten puolustusvoimien aluetoimistolle. Kutsuntalautakunnan ja puolustusvoimien aluetoimiston on viipymättä ilmoitettava siviilipalveluskeskukselle siviilipalvelushakemuksen hyväksymisestä.

Hakija on hakemuksen hyväksymisen jälkeen siviilipalvelusvelvollinen ja vapautettu asevelvollisuuslaissa tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetussa laissa tarkoitettun palveluksen suorittamisesta.

Asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palveluksen suorittaneen siviilipalvelusvelvollisen asemasta 64 §:ssä tarkoitettun ylimääräistä palvelusta koskevan päätöksen ja 65 §:ssä tarkoitettun liikekannallepanon aikana säädetään 18, 64 ja 65 §:ssä.

[14 §](#)

Siviilipalvelukseen määrääminen

Siviilipalveluskeskus määrää siviilipalvelusvelvollisen aloittamaan palveluksensa siviilipalvelushakemuksen hyväksymisvuoden tai kahden sitä seuraavan kalenterivuoden kuluessa, jollei siviilipalvelusvelvolliselle myönnetä lykkäystä.

Palveluksen alkamista koskeva määräys tulee antaa todisteellisesti tiedoksi siviilipalvelusvelvolliselle viimeistään kaksi kuukautta ennen palveluksen alkua. Määräys voidaan antaa tiedoksi myös lyhyemmässä ajassa sen kalenterivuoden alusta, jona siviilipalvelusvelvollinen täyttää 29 vuotta, tai muulloinkin hänen suostumuksellaan.

Ulkomailla oleskelevalle palveluksen alkamista koskeva määräys voidaan lähettää asianomaiseen Suomen suurlähetystöön, muuhun diplomaattiseen edustustoon tai konsulaattiin siviilipalvelusvelvolliselle toimitettavaksi.

Siviilipalveluskeskuksen on tarvittaessa pyydettävä poliisilta virka-apua siviilipalvelusvelvollisen etsimiseksi ja määräyksen toimittamiseksi hänelle.

Laillisen esteen takia määräaika siviilipalvelukseen saapumatta jääneen on aloitettava palveluksensa heti esteen lakattua, jollei siviilipalveluskeskus ole määrännyt häntä palvelukseen muuna ajankohtana.

[15 §](#)

Siviilipalveluspaikan määrääminen

Siviilipalveluskeskus määrää siviilipalveluspaikan, jossa siviilipalvelusvelvollinen suorittaa työpalvelun. Ennen työpalvelumääräyksen antamista siviilipalvelusvelvollista ja siviilipalveluspaikkaa on kuultava. Siviilipalvelusvelvollinen voidaan määrätä työpalveluun 8 §:n 2 momentin 3 tai 4 kohdassa tarkoitettuun siviilipalveluspaikkaan ainoastaan hänen antamansa nimenomaisen suostumuksen perusteella.

Siviilipalvelusvelvollisen vakaumus ja äidinkieli on otettava huomioon siviilipalveluspaikkaa määrättäessä. Suomen- tai ruotsinkielisellä siviilipalvelusvelvollisella on oikeus suorittaa siviilipalveluksensa äidinkielellään.

Siviilipalvelusvelvollinen ei saa palvelusaikana olla palveluspaikkaansa työ- tai virkasuhteessa eikä tehdä siviilipalveluspaikalle siviilipalvelukseen kuuluvien työtehtävien ulkopuolista, vastikkeellista työtä. Siviilipalveluspaikka ei saa palvelusaikana maksaa siviilipalvelusvelvolliselle siviilipalvelustehtävistä tai työtehtävistä johtuvaa palkkaa, palkkiota tai muuta vastiketta.

16 §

Siviilipalveluspaikan siirto palveluksen aikana

Siviilipalveluskeskus päättää siviilipalvelusvelvollisen tai siviilipalveluspaikan hakemuksesta siviilipalvelusvelvollisen siirrosta toiseen siviilipalveluspaikkaan palveluksen aikana. Siirtohakemus on tehtävä kirjallisesti, ja siitä tulee ilmetä siirron peruste ja uutta siviilipalveluspaikkaa koskevat toivomukset.

Siviilipalveluskeskus voi palveluksen asianmukaisen suorittamisen turvaamiseksi tai merkittävän yleisen edun niin vaatiessa päättää siviilipalveluspaikan siirrosta myös omasta aloitteestaan.

Ennen siirtoa koskevaa päätöstä siviilipalveluskeskuksen on kuultava siviilipalvelusvelvollista, hänen nykyistä siviilipalveluspaikkaansa ja uutta siviilipalveluspaikkaa. Kuulemisvelvoitteesta voidaan kuitenkin poiketa, jossiirtotarve on kiireellinen ja perustuu 2 momentissa tarkoitettuun merkittävään yleiseen etuun.

17 §

Siviilipalvelusvelvollisen tiedonantovelvollisuus

Siviilipalvelusvelvollisen tulee huolehtia siitä, että hänen asuinpaikkansa, osoitteensa ja muut yhteystietonsa sekä palveluskelpoisuuteensa vaikuttavat seikat ovat siviilipalveluskeskuksen tiedossa.

Siviilipalvelusvelvollisen on annettava 1 momentissa tarkoitettut tiedot siviilipalveluskeskukselle tämän niitä tiedustellessa sekä vastattava siviilipalveluskeskuksen toimittamaan kirjalliseen kyselyyn 14 päivän kuluessa päivästä, jona hän on saanut kyselystä tiedon.

4 luku

Siviilipalvelushakemuksen käsittely erityisolioissa

18 §

Siviilipalvelukseen hakeminen erityisolioissa

Jos asevelvollinen jättää siviilipalvelushakemuksen sen jälkeen, kun tasavallan presidentti on antanut asevelvollisuuslain 83 §:ssä tarkoitetun päätöksen ylimääräisestä palveluksesta taikka päätöksen puolustusvoimien osittaisesta tai yleisestä liikekannallepanosta, hakemus toimitetaan välittömästi tämän lain 19 §:ssä tarkoitetun asevelvollisten vakaumuksentutkintalautakunnan ratkaistavaksi.

Asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palveluksen suorittanut asevelvollinen, joka on hyväksytty siviilipalvelukseen, mutta joka ei ole ennen 1 momentissa tarkoitetun ylimääräistä palvelusta taikka puolustusvoimien osittaista tai yleistä liikekannallepanon alkamista koskevan päätöksen antamista aloittanut täydennyspalvelusta taikka jonka hakemus siviilipalvelukseen on ratkaisemattomana vireillä ennen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen antamista, on velvollinen vakaumuksentutkintalautakunnan pyynnöstä antamaan selvityksen vakaumuksestaan.

Asevelvollisen vakaumuksentutkintalautakunnalle antama selvitys vakaumuksesta käsitellään 2 momentissa tarkoitetussa tilanteessa uutena siviilipalvelushakemuksena niiden asevelvollisten osalta, jotka on jo hyväksytty siviilipalvelukseen. Vakaumuksentutkintalautakunnan antama päätös poistaa samalla asevelvolliselle aiemmin annetun siviilipalvelushakemusta koskevan päätöksen.

19 §

Asevelvollisten vakaumuksentutkintalautakunta

Työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimii asevelvollisuuslain 83 ja 86 §:ssä tarkoitetun ylimääräistä palvelusta koskevan päätöksen tai liikekannallepanon aikana yksi tai useampi vakaumuksentutkintalautakunta.

Lautakunnan tehtävänä on suorittaa vakaumuksen tutkinta sekä käsitellä ja ratkaista 18 §:ssä tarkoitetut siviilipalvelushakemukset.

20 §

Lautakunnan asettaminen ja jäsenten kelpoisuusvaatimukset

Valtioneuvosto nimittää lautakunnan välittömästi tasavallan presidentin annettua asevelvollisuuslain 83 §:ssä tarkoitetun päätöksen ylimääräisestä palveluksesta taikka päätöksen puolustusvoimien osittaisesta tai yleisestä liikekannallepanosta. Nimityspäätös tehdään toistaiseksi. Nimityspäätös raukeaa ylimääräisestä palveluksesta annetun päätöksen lakattua olemasta voimassa tai liikekannallepanotilanteen päätyttyä.

Lautakunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtajana toimiva lakimiesjäsen, vähintään majurin arvoinen asevelvollisuusasioihin ja kokonaismaanpuolustukseen perehtynyt sotilasjäsen, siviilipalvelusasioihin perehtynyt jäsen, psykiatrian erikoiskoulutuksen saanut lääkärijäsen, uskonnollisiin ja eettisiin vakaumuksiin perehtynyt ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut jäsen sekä esittelijänä toimiva lakimiessihteeri. Puheenjohtajaa lukuun ottamatta jäsenille tulee määrätä henkilökohtaiset varajäsenet.

Lautakunnassa tulee olla puolustushallinnon, siviilipalvelusviranomaisen ja oikeushallinnon edustus. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajana toimivan lakimiesjäsenen tulee olla tuomarinvirkaan oikeuttavan tutkinnon suorittaneita ja tuomarin tehtäviin perehtyneitä. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajana toimivan lakimiesjäsenen sekä lakimiessihteerin tulee

edustaa asevelvollisuus- ja siviilipalvelusviranomaisista riippumatonta tahoa. Lautakunta on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja, lakimiessihteeri ja vähintään puolet muista jäsenistä on paikalla. Läsnä olevien jäsenten enemmistö ei saa olla siviilipalvelusviranomaisen ja puolustushallinnon edustajia.

Lautakunnan jäsenet toimivat tuomarin vastuulla. Lautakunnan puheenjohtajalla, varapuheenjohtajalla ja jäsenillä on näissä tehtävissään tuomariin verrattava virassapysymisoikeus.

[21 §](#)

Siviilipalvelushakemuksen käsittely lautakunnassa

Siviilipalvelushakemus on käsiteltävä viivytyksettä. Lautakunnan on hyväksyttävä siviilipalvelushakemus, mikäli hakija osoittaa vakaumuksensa luonteeltaan pysyväksi ja todelliseksi ja, että vakaumus estää suorittamasta asevelvollisuuslaissa säädettyä palvelusta. Hakija voidaan hakemuksen käsittelyn ajaksi siirtää aseettomiin tai siviilipalvelustehtäviin.

Hakemukset käsitellään lautakunnan istunnossa esittelystä. Istunnon puheenjohtajana toimii lautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Esittelijänä toimii lakimiessihteeri.

Lautakunnan päätökseksi tulee se mielipide, jota enemmistö kannattaa. Äänten mennessä tasan päätökseksi tulee se mielipide, johon puheenjohtaja on yhtynyt.

Lautakunnan päätös annetaan välittömästi todisteellisesti tiedoksi hakijalle ja tiedoksi puolustusvoimien aluetoimistolle sekä siviilipalveluskeskukselle. Uuden siviilipalvelushakemuksen jättäminen ei estä päätöksen täytäntöönpanoa.

Muutoksenhausta lautakunnan antamaan päätökseen säädetään 98 §:ssä.

[22 §](#)

Tarkemmat säännökset

Tarkempia säännöksiä vakaumuksentutkintalautakunnan organisaatiosta, henkilöstöstä, asioiden käsittelystä ja toiminnasta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

5 luku

Palveluskelpoisuus, vapauttaminen ja lykkäys siviilipalveluksen suorittamisesta

[23 §](#)

Palveluskelpoisuus

Siviilipalvelukseen voidaan määrätä vain palveluskelpoinen siviilipalvelusvelvollinen. Päätöksen palveluskelpoisuudesta ja sen muutoksesta tekee siviilipalveluskeskus.

Palveluskelpoisuudella tarkoitetaan, että siviilipalvelusvelvollinen suoriutuu tai hänen voidaan olettaa suoriutuvan siviilipalveluksesta. Lisäksi edellytetään, että siviilipalvelusvelvollinen ei palvelusta suorittaessaan vaaranna omaa tai muiden palvelusturvallisuutta tai työturvallisuutta.

Palveluskelpoisuus määritellään niiden tietojen perusteella, jotka siviilipalvelusvelvollisesta, hänen terveydentilastaan sekä hänen fyysisestä ja henkisestä suorituskyvystään saadaan:

- 1) terveydenhuollon ammattihenkilön tarkastuksessa;
- 2) siviilipalvelusvelvolliselta itseltään; tai
- 3) 93 §:ssä tarkoitetuilta tahoilta.

Terveydentilan arvioinnissa ja palveluskelpoisuuden määrittelyssä on pyrittävä yhdenmukaiseen käytäntöön asevelvollisuuslain mukaista palvelusta suorittavien kanssa.

24 §

Terveystarkastus

Siviilipalveluskeskus tai siviilipalveluspaikka voi palveluksen aikana määrätä siviilipalvelusvelvollisen hänen terveydentilansa toteamiseksi osoittamansa lääkärin tai muun terveydenhuollon ammattihenkilön tarkastukseen tai tutkimukseen, jos se on tarpeen palvelustehtävien hoitamisen edellytysten selvittämiseksi tai palveluskelpoisuuden määrittämiseksi. Siviilipalveluskeskus voi antaa siviilipalvelusvelvolliselle vastaavan määräyksen jo ennen palvelukseen määräämistä tai palveluksen aloittamista.

Siviilipalveluskeskuksen on tarkistettava siviilipalvelusvelvollisen terveydentila ja palveluskelpoisuus kolmen viikon kuluessa palveluksen alkamisesta. Siviilipalveluskeskuksen tai siviilipalveluspaikan on lisäksi tarvittaessa tarkistettava siviilipalvelusvelvollisen terveydentila palveluksen aikana ja sen päättyessä. Täydennyspalveluksen, ylimääräisen palveluksen tai liikekannallepanon aikaisen palveluksen aikana siviilipalveluskeskus tarkistaa siviilipalvelusvelvollisen terveydentilan ainoastaan tarvittaessa.

25 §

Huumausaineen käyttöä selvittävä tutkimus

Edellä 24 §:ssä tarkoitetussa tutkimuksessa siviilipalvelusvelvolliselta voidaan tämän suostumuksella selvittää myös huumausainelain ([1289/1993](#)) 2 §:ssä tarkoitetun huumausaineen käyttö.

Siviilipalveluskeskus tai siviilipalveluspaikka voi velvoittaa siviilipalvelusvelvollisen palveluksensa aikana esittämään yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain ([759/2004](#)) 6 §:ssä tarkoitetun huumausainetestistä koskevan todistuksen, jos on perusteltua aihetta epäillä, että siviilipalvelusvelvollinen on huumausaineiden vaikutuksen alaisena palveluksessa tai että hänellä on riippuvuus huumausaineista. Edellytyksenä on lisäksi, että testaaminen on välttämätöntä siviilipalvelusvelvollisen palveluskelpoisuuden selvittämiseksi ja hän toimii sellaisissa tehtävissä, jotka edellyttävät erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä ja jossa tehtävien suorittaminen huumausaineen vaikutuksen alaisena tai huumausaineista riippuvaisena voi:

- 1) vaarantaa siviilipalvelusvelvollisen itsensä tai toisen henkeä, terveyttä, palvelusturvallisuutta tai työturvallisuutta;

- 2) vaarantaa maanpuolustusta tai valtion turvallisuutta;
- 3) vaarantaa liikenneturvallisuutta;
- 4) lisätä merkittävien ympäristövahinkojen riskiä;
- 5) vaarantaa palvelustehtävissä saatujen tietojen suojaa, käytettävyyttä, eheyttä tai laatua ja siten aiheuttaa haittaa tai vahinkoa salassapitosäännösten suojaamille yleisille eduille tai vaarantaa rekisteröityjen yksityisyyden suojaa tai oikeuksia; taikka
- 6) vaarantaa liike- tai ammattisalaisuutta taikka aiheuttaa työnantajalle tai tämän asiakkaalle vähäistä suurempaa taloudellista vahinkoa, jos liike- tai ammattisalaisuuden vaarantamista taikka taloudellisen riskin syntymistä ei voida muiden keinojen avulla estää.

Siviilipalvelusvelvollinen voidaan velvoittaa esittämään 2 momentissa tarkoitettu todistus myös, jos hän hoitaa tehtäviä, joihin pysyväisluonteisesti ja olennaisesti kuuluu ilman muiden henkilöiden läsnäoloa tapahtuvaa alaikäisen kasvatusta, opetusta, hoitoa tai muuta huolenpitoa taikka muuta työskentelyä henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa alaikäisen kanssa.

Huumausainetestiin ja sitä koskevaan todistukseen sovelletaan työterveyshuoltolain ([1383/2001](#)) [19 §:ää](#).

Siviilipalveluskeskus tai siviilipalveluspaikka vastaavat huumausaineen käyttöä selvittävän tutkimuksen teettämisestä ja siitä aiheutuvista kustannuksista.

Jos siviilipalvelusvelvollinen kieltäytyy esittämästä 2 momentissa tarkoitettua todistusta huumausainetestistä ja siviilipalveluspaikalla on perusteltu syy epäillä, että siviilipalvelusvelvollisella on riippuvuus huumausaineista tai että hän suorittaa palvelusta huumausaineiden vaikutuksen alaisena, palveluskelpoisuus on välittömästi arvioitava 24 §:ssä tarkoitettussa terveystarkastuksessa saatavan muun selvityksen perusteella.

HuumausaineL [1289/1993](#) on kumottuL:lla [373/2008](#), ks. HuumausaineL [373/2008 3 §](#).

[26 §](#)

Vapauttaminen palveluskelpoisuuden puuttumisen perusteella

Siviilipalveluskeskus voi vapauttaa siviilipalveluksen suorittamisesta rauhan aikana kokonaan tai määräajaksi siviilipalvelusvelvollisen, joka ei ole palveluskelpoinen.

Palveluskelpoisuuden tilapäisen puuttumisen takia siviilipalvelusvelvollinen vapautetaan palveluksesta määräajaksi. Tällöin siviilipalveluskeskus määrää siviilipalvelusvelvollisen myöhemmin toimitettavaan terveystarkastukseen. Vapautus määräajaksi voidaan antaa yhden tai useamman kerran enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Jos palvelusvelvollinen on 2 momentin perusteella määrätty uudelleen tarkastettavaksi ja häntä ei ole terveystarkastuksissa kertaakaan todettu palveluskelpoiseksi, hänet vapautetaan palveluksesta rauhan aikana viimeistään sinä vuonna, jona hän täyttää 25 vuotta. Vapauttamisen edellytyksenä on lisäksi, että asianomainen on osallistunut hänelle määrättyihin lääkärintarkastuksiin.

[27 §](#)

Vapauttaminen toisessa valtiossa suoritettun palveluksen perusteella

Siviilipalveluskeskus voi siviilipalvelusvelvollisen kirjallisen hakemuksen perusteella vapauttaa rauhan aikana kokonaan tai osittain siviilipalveluksen suorittamisesta siviilipalvelusvelvollisen Suomen kansalaisen, jolla on tai on ollut myös toisen valtion kansalaisuus ja joka on suorittanut sanotussa valtiossa asevelvollisen rauhanaikaiseen palvelusvelvollisuuteen kuuluvaa palvelusta vähintään neljä kuukautta.

[28 §](#)

Vapauttaminen toisen valtion kansalaisuuden perusteella

Siviilipalveluskeskus voi siviilipalvelusvelvollisen kirjallisen hakemuksen perusteella vapauttaa rauhan aikana siviilipalveluksen suorittamisesta siviilipalvelusvelvollisen Suomen kansalaisen, jolla on myös toisen valtion kansalaisuus. Vapauttamisen edellytyksenä on, että asianomaisen asuinpaikka ei ole Suomessa, ja hän osoittaa, että hänen tosiasialliset siteensä perheen, opiskelun, toimeentulon taikka muiden henkilökohtaisten asioiden osalta ovat muualle kuin Suomeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös voidaan peruuttaa ja asianomainen voidaan määrätä siviilipalvelukseen, jos vapauttamisen edellytyksissä on tapahtunut olennainen muutos sen vuoksi, että siviilipalvelusvelvollinen on ennen sen vuoden loppua, jona hän täyttää 30 vuotta, muuttanut asumaan Suomeen.

[29 §](#)

Ulkomailla asuvan toisen valtion kansalaisen palvelukseen määrääminen

Siviilipalveluskeskuksen tulee jättää palvelukseen määräämättä siviilipalvelusvelvollinen, jolla on myös toisen valtion kansalaisuus ja jonka asuinpaikka on viimeiset seitsemän vuotta ollut muualla kuin Suomessa.

Siviilipalveluskeskus voi 1 momentin estämättä kuitenkin määrätä palvelukseen siviilipalvelusvelvollisen, joka muuttaa Suomeen ennen kuin hän täyttää 30 vuotta.

[30 §](#)

Toisen valtion kansalaisuuteen vetoaminen

Siviilipalvelusvelvollinen, joka vetoaa toisen valtion kansalaisuuteen tai kansainväliseen sopimukseen, on velvollinen toimittamaan siviilipalveluskeskukselle selvityksen kansalaisuuksistaan ja siviilipalvelusvelvollisuuden suorittamisesta muussa valtiossa.

Siviilipalvelusvelvollisuuden suorittamisesta määrätään lisäksi Suomea velvoittavissa kansainvälisissä sopimuksissa.

[31 §](#)

Lykkäyksen hakeminen

Siviilipalveluskeskus voi antaa siviilipalveluksen suorittamisesta lykkäystä enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan, jos lykkäys on katsottava erittäin tarpeelliseksi:

- 1) ammattiin valmistumisen vuoksi;
- 2) opiskelun vuoksi;
- 3) taloudellisten asioiden järjestämisen vuoksi; tai
- 4) muun erityisen henkilökohtaisen syyn vuoksi.

Lykkäyshakemus on tehtävä siviilipalveluskeskukselle kirjallisesti. Hakemuksessa tulee esittää selvitys lykkäyksen perusteesta sekä ilmoittaa aika, jolle lykkäystä haetaan.

Kansanedustajana toimivalle, valtioneuvoston jäsenelle ja Euroopan parlamentin jäsenelle on tämän kirjallisen ilmoituksen perusteella annettava lykkäystä, jos se on tarpeen kyseisen tehtävän hoitamista varten. Siviilipalvelus on kuitenkin aloitettava viimeistään sinä vuonna, jona siviilipalvelusvelvollinen täyttää 29 vuotta. Ilmoitus on toimitettava siviilipalveluskeskukselle ja siihen on liitettävä selvitys tehtävästä.

Lykkäystä voi hakea myös siviilipalveluksen aikana.

[32 §](#)

Lykkäyspäätös

Lykkäyspäätöksessä on mainittava lykkäyksen alkamis- ja päättymispäivä.

Lykkäystä ei saa antaa pidemmäksi ajaksi kuin sen kalenterivuoden loppuun, jona siviilipalvelusvelvollinen täyttää 28 vuotta. Lykkäyshakemus on käsiteltävä kiireellisesti.

[33 §](#)

Lykkäyksen keskeyttäminen

Siviilipalvelusvelvollisen on haettava lykkäyksen keskeyttämistä siviilipalveluskeskukselta kirjallisesti.

Siviilipalveluskeskus voi arvioida terveydellisen syyn takia määrääjäksi palveluksen suorittamisesta vapautetun palveluskelpoisuuden jo ennen määrääjän päättymistä, jos siviilipalvelusvelvollinen pyytää lykkäyksen keskeyttämistä ja toimittaa siviilipalveluskeskukseen palveluskelpoisuuden arviointia varten lääkärintodistuksen.

[34 §](#)

Palveluksen aloittamisvelvollisuus

Siviilipalveluksesta vapauttamista tai siviilipalveluksen lykkäystä koskevan hakemuksen tekeminen tai niitä koskevasta päätöksestä valittaminen ei ole laillinen este palvelukseen saapumiselle.

Siviilipalveluskeskuksen tulee määrätä siviilipalvelusvelvollinen aloittamaan palveluksensa mahdollisimman pian lykkäyksen päätyttyä. Määrääjäksi palveluksen suorittamisesta vapautettu on määrättävä aloittamaan palvelus mahdollisimman pian palveluskelpoiseksi tulon jälkeen.

6 luku

Siviilipalveluksen suorittaminen ja siviilipalveluksen päätyminen

[35 §](#)

Siviilipalvelusvelvollisten oikeuksien rajoittaminen

Siviilipalvelusvelvollisen oikeuksia ei saa tämän lain nojalla rajoittaa enempää kuin palvelusvelvollisuuden suorittaminen sekä siviilipalvelusvelvollisten ja muiden henkilöiden turvallisuus välttämättä vaativat.

[36 §](#)

Vakaumuksen suoja

Siviilipalvelus on järjestettävä siten, etteivät palvelustehtävät ole ristiriidassa siviilipalvelusvelvollisen vakaumuksen kanssa. Jos siviilipalvelusvelvollinen ilmoittaa siviilipalveluspaikan tai palvelustehtävien olevan vastoin hänen vakaumustaan, siviilipalveluskeskus voi määrätä hänet toiseen siviilipalveluspaikkaan tai siviilipalveluspaikka voi määrätä hänet toisiin tehtäviin.

[37 §](#)

Syrjintäkielto

Siviilipalvelusta täytäntöönpannassa ketään ei saa ilman hyväksyttävää syytä asettaa eri asemaan iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden, sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

[38 §](#)

Siviilipalvelusvelvollisen velvollisuudet

Siviilipalvelusvelvollisen tulee suorittaa tunnollisesti hänelle tämän lain nojalla määrätyt palvelustehtävät siviilipalveluspaikan osoittamassa työpisteessä sekä noudattaa siviilipalveluskeskuksen ja siviilipalveluspaikan lain mukaan antamia työnjohdollisia määräyksiä.

[39 §](#)

Siviilipalvelusvelvollisen työ- ja vapaa-aika sekä työturvallisuus

Siviilipalvelusvelvollisen on noudatettava siviilipalveluspaikan hänelle määräämää työaika. Säännöllinen työaika on vähintään 36 viikkotuntia ja enintään 40 viikkotuntia.

Siviilipalvelusvelvollisen tekemään työhön sovelletaan työturvallisuuslakia ([738/2002](#)). Siviilipalvelukseen sovelletaan työterveyshuoltolakia, jos tässä laissa ei toisin säädetä.

Siviilipalvelusvelvollisella on oikeus lepoa ja virkistystä varten tarpeelliseen riittävään vapaa-aikaan.

[40 §](#)

Lomat

Siviilipalvelusvelvollisella on oikeus ilman erikseen esitettävää syytä myönnettävään 18 päivän henkilökohtaiseen lomaan ja oman lapsen syntymän yhteydessä pidettävään 12 päivän isyysvapaaseen. Jos siviilipalvelusvelvollinen on palvelusaikana erityisesti kunnostautunut, hänelle voidaan myöntää kuntoisuuslomaa yhteensä enintään 20 päivää. Siviilipalvelusta suorittavan naisen raskauden, synnytyksen ja äitiyden perusteella annettavat lomat määräytyvät vastaavasti kuin naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetussa laissa säädetään.

Siviilipalvelusvelvolliselle voidaan lisäksi antaa painavista henkilökohtaisista syistä lomaa yhteensä enintään 180 päivää.

Siviilipalveluspaikka päättää loman antamisesta ja loman ajankohdasta. Edellä 2 momentissa tarkoitetun loman myöntää kuitenkin siviilipalveluspaikan 45 §:ssä tarkoitettu vastuuhenkilö.

41 §

Siviilipalveluksen suorittaminen ulkomailla

Siviilipalvelus suoritetaan Suomessa lukuun ottamatta mahdollisia lyhyehköjä komennusmatkoja ulkomaille.

Siviilipalveluspaikka voi siviilipalvelusvelvollisen suostumuksen perusteella määrätä hänet korkeintaan 14 vuorokauden ulkomaan komennusmatkalle.

Siviilipalveluskeskus voi siviilipalveluspaikan hakemuksesta ja palvelusvelvollisen suostumuksella määrätä hänet korkeintaan 2 kuukauden ulkomaan komennusmatkalle, jos siihen on työ- tai koulutustehtävään liittyvä erityinen syy. Hakemus on tehtävä siviilipalveluskeskukselle kirjallisesti ja siinä tulee esittää palvelusvelvollisen kirjallinen suostumus sekä selvitys siviilipalvelusvelvollisen työtehtävistä, palvelusolosuhteista ja palvelusturvallisuudesta.

Ulkomailla suoritettavan palveluksen matkakustannuksista ja ylläpidosta vastaa siviilipalveluspaikka.

42 §

Palvelustehtävistä vapauttaminen

Siviilipalveluspaikka voi myöntää siviilipalvelusvelvolliselle vapautuksen palvelustehtävien suorittamisesta ja oikeuden lyhytaikaisesti poistua siviilipalveluspaikasta seuraavilla perusteilla:

- 1) sairaudesta tai vammasta toipuminen;
- 2) lähiomaisen kuolema tai äkillinen vakava sairaus; taikka
- 3) muu henkilökohtainen pakottava syy.

43 §

Palvelusajan laskeminen

Siviilipalvelusvelvollisen palvelusaika lasketaan siitä päivästä, jolloin siviilipalvelusvelvollinen saapuu palvelukseen. Palvelusaikaan lasketaan palveluksen aloittamispäivä ja kotiuttamispäivä.

Palvelusaikaan ei lasketa päiviä, jotka siviilipalvelusvelvollinen on:

- 1) luvattomasti poissa palveluksesta;
- 2) 40 §:n 2 momentissa tarkoitetulla henkilökohtaisista syistä annetulla lomalla;
- 3) tahallisesti itse aiheuttamansa vamman tai sairauden vuoksi palvelukseen kykenemätön;
- 4) rikoksesta epäiltynä pidätettynä tai vangittuna.

[44 §](#)

Kotiuttaminen

Siviilipalveluspaikan on kotiutettava siviilipalvelusvelvollinen, kun:

- 1) hän on kokonaan suorittanut tämän lain mukaisen palveluksensa;
- 2) hän on täyttänyt 30 vuotta ja hänen palvelusvelvollisuutensa on päättynyt tämän lain 5 §:n 2 momentin perusteella;
- 3) hänet on 26–28 §:n perusteella vapautettu siviilipalveluksen suorittamisesta;
- 4) hän on menettänyt Suomen kansalaisuuden;
- 5) hänelle on palvelusaikana myönnetty lykkäystä;
- 6) häntä vastaan on tehty rikosilmoitus siviilipalveluksesta kieltäytymisestä tai siviilipalvelusrikoksesta; tai
- 7) hänelle muusta kuin siviilipalveluksesta kieltäytymisestä tai siviilipalvelusrikoksesta tuomitun vankeusrangaistuksen täytäntöönpano alkaa.

Siviilipalveluskeskus voi harkintansa mukaan kotiuttaa siviilipalvelusvelvollisen, jos:

- 1) hän on lääkärinlausunnon mukaan pitkähkön ajan palvelukseen kykenemätön; taikka
- 2) hän on tehnyt siviilipalveluspaikkaan, sen henkilökuntaan, asiakkaaseen tai omaisuuteen kohdistuvan vakavan rikoksen tai käyttäytyy tavalla, joka osoittaa, että hän vakavasti vaarantaa palvelusturvallisuutta tai työturvallisuutta.

Ennen 2 momentissa tarkoitetun perusteen mukaista kotiuttamista siviilipalveluskeskuksen on kuultava siviilipalvelusvelvollista ja siviilipalveluspaikkaa.

Siviilipalveluspaikan tai siviilipalveluskeskuksen on annettava siviilipalvelusvelvolliselle kotiuttamispäätös, josta ilmenee suoritettu palvelusaika ja kotiuttamisperuste.

[45 §](#)

Siviilipalvelusvelvollisten valvonta ja palvelustehtävien määrääminen

Siviilipalveluspaikalla on oltava siviilipalvelusvelvollisten valvonnasta vastaava vastuuhenkilö. Siviilipalveluspaikka on velvollinen välittömästi ilmoittamaan siviilipalveluskeskukselle, jos vastuuhenkilö vaihtuu sekä uuden vastuuhenkilön yhteystiedot.

Palvelustehtävien määrääminen ja työpalveluun liittyvän perehdyttämisen järjestäminen kuuluu 1 momentissa tarkoitettulle vastuuhenkilölle tai hänen määräämälleen siviilipalveluspaikan palveluksessa olevalle muulle henkilölle.

7 luku

Siviilipalvelusvelvollisen ylläpito ja etuudet

[46 §](#)

Siviilipalvelusvelvollisen ylläpito

Siviilipalvelusvelvollisella on palvelusaikana oikeus maksuttomaan majoitukseen, ruokailuun, palvelustehtävien edellyttämään erityisvaatetukseen ja -varusteisiin, terveydenhuoltoon samoin kuin päivärahaan sekä maksuttomiin palvelusmatkoihin ja lomamatkoihin.

Valtio vastaa siviilipalvelusvelvollisen maksuttomista matkoista aiheutuvista kustannuksista. Siviilipalveluspaikka vastaa muista peruskoulutuksessa tai työpalvelussa olevalle siviilipalvelusvelvolliselle kuuluvista ylläpitokustannuksista ja etuuksista.

Täydennyspalveluksessa, ylimääräisessä palveluksessa tai liikekannallepanon aikaisessa palveluksessa olevan siviilipalvelusvelvollisen ylläpidosta vastaa kaikilta osin valtio.

[47 §](#)

Majoituskustannukset

Siviilipalveluspaikka osoittaa kirjallisesti siviilipalvelusvelvolliselle majoituksen työpalvelun alkaessa. Valtio korvaa siviilipalveluspaikalle siviilipalvelusvelvollisen kuukausittaiset majoituskustannukset osoitetun majoituksen sijaintipaikkakunnan mukaan seuraavasti:

I kuntaryhmä: Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa enintään 250 euroa;

II kuntaryhmä: Muut kunnat enintään 150 euroa.

Majoituskustannukset korvataan enintään toteutuneiden asumiskustannusten mukaisesti. Korvattavia majoituskustannuksia ovat vuokra, muu vastike tai niihin rinnastettava muu sopimukseen perustuva kiinteän suuruinen kuukausittainen asumismeno, ei kuitenkaan rahoitusvastike tai asuntolainan pääomalyhennys. Korvausta ei makseta siviilipalveluskeskukselle.

Jos siviilipalvelusvelvollinen osoitetaan majoittumaan siviilipalvelusvelvollisen vanhempien omistamaan tai vuokraamaan asuntoon, on korvattavien majoituskustannusten määrä enintään 100 euroa kuukaudessa.

Siviilipalveluspaikan on laskutettava maksetut majoituskustannukset siviilipalveluskeskukselta takautuvasti viimeistään sen kalenterivuoden päättyessä, johon majoituskustannukset kohdistuvat. Siviilipalveluspaikan on esitettävä maksamistaan majoituskustannuksista luotettava selvitys.

Majoituskustannusten korvaamiseen liittyvästä menettelystä voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

[48 §](#)

Päiväraha ja ruokaraha

Siviilipalveluspaikka maksaa siviilipalvelusvelvolliselle päivärahan, joka on sama kuin asevelvollisuuslain mukaista palvelusta suorittavan päiväraha.

Jos siviilipalveluspaikka ei järjestä ruokailua, sen on maksettava siviilipalvelusvelvolliselle ruokaraha, jonka määrä on sama kuin asevelvollisuuslain mukaista palvelusta suorittavalle komennusmatkan ajalta maksettava ruokaraha.

Päivärahaa ja ruokarahaa ei makseta niiltä päiviltä, joita ei lueta palvelusaikaan. Ruokarahaa ei makseta myöskään palveluspäiviltä, jolloin siviilipalvelusvelvollinen on lomalla tai viikkovapaalla siviilipalveluspaikan osoittaman majoituksen ulkopuolella.

[49 §](#)

Terveydenhuolto

Siviilipalveluspaikka järjestää siviilipalvelusvelvolliselle maksuttoman terveydenhuollon.

Siviilipalvelusvelvollisen terveystarkastuksesta ja palveluskelpoisuustarkastuksesta säädetään 24 §:ssä. Siviilipalvelusvelvollisella on lisäksi palveluksen aikana oikeus päästä lääkärin tai muun terveydenhuollon ammattihenkilön tarkastukseen ja saada lääkärin määräämää palveluksen suorittamisen kannalta tarpeellista hoitoa.

[50 §](#)

Täydennyspalvelusta, ylimääräistä palvelusta ja liikekannallepanon aikaista palvelusta suorittavan päiväraha sekä palkka

Täydennyspalveluksessa, ylimääräisessä palveluksessa ja liikekannallepanon aikaisessa palveluksessa olevalla on oikeus 48 §:ssä säädetyn päivärahan lisäksi palkkaan, jonka määrä on sama kuin reservin kertausharjoituksiin kutsutulle asevelvolliselle palvelusajalta suoritettava miehistön reserviläispalkka.

Mitä 48 §:n 3 momentissa säädetään päivärahan menettämisestä, koskee vastaavasti myös tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettua palkkaa.

[51 §](#)

Työmatkat

Siviilipalveluspaikka vastaa kustannuksista, jotka aiheutuvat sen määräämistä komennusmatkoista, sekä kustannuksista, jotka aiheutuvat siviilipalvelusvelvollisen päivittäisistä työmatkoista siviilipalveluspaikan osoittaman majoituspaikan ja siviilipalveluspaikan välillä. Jos siviilipalveluspaikka ei ole järjestänyt siviilipalvelusvelvollisen komennusmatkalle majoitusta, siviilipalvelusvelvolliselle suoritetaan majoitusraha, jonka määrä on sama kuin asevelvollisuuslain mukaista palvelusta suorittavalle komennusmatkan ajalta maksettava majoitusraha.

Työmatkakustannusten korvaamisesta säädetään tarkemmin työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

[52 §](#)

Palvelusmatkojen korvaaminen

Siviilipalvelusvelvollisella on oikeus saada valtion kustantama matka tai korvaus kustannuksista, jos ne aiheutuvat siirtymisestä siviilipalveluspaikasta toiseen taikka koti- tai asuinpaikkakunnan ja palveluspaikkakunnan välisestä matkasta, jonka perusteena on siviilipalvelukseen, täydennyspalvelukseen, ylimääräiseen palvelukseen tai liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen saapuminen taikka palveluksesta kotiuttaminen. Matkakustannukset ulkomailta ja ulkomaille korvataan vain, jos siviilipalvelusvelvollisen vakinainen asuinpaikka ei ole Suomessa.

Siviilipalvelusvelvolliselle korvataan valtion varoista myös yksi Suomessa tehty matka siviilipalvelusta koskevaan työhaastatteluun, jos se tapahtuu hänen asuin- tai kotipaikkakuntansa ulkopuolella. Edellytyksenä korvauksen maksamiselle on, että siviilipalvelusvelvollinen esittää siviilipalveluspaikan antaman todistuksen haastattelukäynnistä.

Matkakustannukset korvataan edullisimman julkisen kulkuneuvon käyttämisestä aiheutuvien kustannusten mukaisesti.

Matkakustannusten korvaamisesta ja siihen liittyvistä menettelyistä säädetään tarkemmin työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

[53 §](#)

Maksuttomat lomamatkat

Siviilipalvelusvelvollisella on oikeus palvelusaikanaan vähintään kahteen edestakaiseen lomamatkaan palveluskuukautta kohden tai korvaukseen matkakustannuksista koti- tai asuinpaikkakunnalleen taikka erityisestä syystä myös muulle sellaiselle paikkakunnalle Suomessa, jonne hänellä on erityisiä henkilökohtaisia siteitä. Ulkomailla vakinaisesti asuvalla on palvelusaikanaan oikeus vähintään yhteen lomamatkaan koti- tai asuinpaikkakunnalleen ulkomailla.

Matkat on tehtävä olosuhteet huomioon ottaen valtiolle edullisimmalla tavalla.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella säädetään tarkemmin maksuttomien lomamatkojen määrästä ja matkakustannusten korvaamisesta ottaen huomioon asevelvollisuuslain mukaista palvelusta suorittavien lomamatkojen lukumäärät.

[54 §](#)

Sosiaaliturvaa koskeva neuvonta

Siviilipalvelusvelvollisella on oikeus tarvittaessa saada siviilipalveluskeskukselta neuvontaa palvelukseensa liittyvissä sosiaaliturvaa koskevissa asioissa.

[55 § \(8.5.2009/307\)](#)

Siviilipalvelusvelvollisen työ- ja virkasuhteen jatkuminen

Palvelukseen määrätyn siviilipalvelusvelvollisen työ- ja virkasuhteen jatkumisesta säädetään maanpuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta annetussa laissa ([305/2009](#)).

Siviilipalveluskeskuksen johtajan tai tämän määräämän on annettava palveluksessa olevalle ennen palveluksen päättymistä tai keskeytymistä tieto edellä mainitun lain 5 §:ssä säädetystä.

[56 §](#)

Siviilipalvelusvelvolliselle kuuluvat muut etuudet

Siviilipalvelusvelvolliseen sovelletaan, mitä asevelvollisen taloudellisista ja sosiaalisista etuuksista muussa laissa tai asetuksessa säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä.

[57 §](#)

Siviilipalveluksen järjestämisestä aiheutuvat ennakoimattomat kustannukset

Työ- ja elinkeinoministeriö voi kirjallisen hakemuksen perusteella korvata siviilipalveluspaikalle siviilipalveluksen järjestämisestä aiheutuneita poikkeuksellisia ja ennakoimattomia kustannuksia, jos niitä voidaan pitää siviilipalveluspaikan taloudellisiin edellytyksiin nähden kohtuuttomina.

8 luku

Täydennyspalvelus

[58 §](#)

Täydennyspalvelusvelvollisuus

Täydennyspalvelukseen on velvollinen osallistumaan siviilipalvelusvelvollinen, joka on suorittanut asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palveluksen ja jonka hakemus siviilipalvelukseen on hyväksytty mainitun palveluksen suorittamisen jälkeen.

Täydennyspalvelusvelvollisuus päättyy sen vuoden lopussa, jona siviilipalvelusvelvollinen täyttää 50 vuotta.

Täydennyspalvelusaika on enintään 40 päivää.

[59 §](#)

Täydennyspalvelukseen määrääminen

Siviilipalveluskeskus järjestää täydennyspalvelusta koulutuksena ja käytännön harjoitteluna. Siviilipalveluskeskus määrää täydennyspalveluksen ajankohdasta, täydennyspalveluspaikasta ja palveluksen kestosta.

Siviilipalvelusvelvolliselle on toimitettava määräys täydennyspalvelukseen 12 kuukauden kuluessa siviilipalvelushakemuksen hyväksymisestä. Määräys voidaan täytäntöönpanon edellyttäessä toimittaa myöhemmin, kuitenkin viimeistään ennen täydennyspalvelusvelvollisuuden päättymistä.

Siviilipalveluskeskuksen on annettava täydennyspalvelusta koskeva määräys siviilipalvelusvelvolliselle todisteellisesti tiedoksi viimeistään kaksi kuukautta ennen täydennyspalveluksen alkua.

60 §

Täydennyspalvelusta koskevan määräyksen peruuttaminen

Siviilipalveluskeskus voi peruuttaa täydennyspalvelukseen antamansa määräyksen, jos siviilipalvelusvelvollinen on ennen palveluksen alkamista vammautunut tai sairastunut niin, ettei hän kykene suoriutumaan suunnitellusta täydennyspalveluksesta. Määräys voidaan lisäksi peruuttaa, jos täydennyspalvelukseen määrätty asuu pysyvästi ulkomailla eikä siviilipalveluskeskuksella ole ollut tästä tietoa määräystä annettaessa.

61 §

Täydennyspalveluksesta vapauttaminen

Siviilipalveluskeskus voi hakemuksesta myöntää vapautuksen määrätystä täydennyspalveluksesta siviilipalvelusvelvolliselle:

- 1) jolle vapautus on tämän perheolojen tai taloudellisten olojen taikka ammatin tai elinkeinon vuoksi erittäin tarpeellinen;
- 2) jonka opintojen aloittaminen tai eteneminen tuntuvasti vaikeutuisi ilman vapauttamista;
- 3) jonka osallistuminen täydennyspalvelukseen erityisen vakavasti haittaisi tai vahingoittaisi hänen työnantajansa toimintaa; tai
- 4) muun erityisen henkilökohtaisen syyn vuoksi.

Siviilipalvelusvelvolliselle on annettava uusi täydennyspalvelusmääräys välittömästi vapautusperusteen lakattua.

Vapautusta on haettava kirjallisesti siviilipalveluskeskukselta. Hakemukseen on liitettävä selvitys vapauttamisen perusteesta. Vapautus koskee vain vapauttamispäätöksessä yksilöityä täydennyspalvelusta eikä se estä uuden täydennyspalvelusmääräyksen antamista. Vapauttamishakemus ei ole pätevä syy jäädä pois palveluksesta.

Kansanedustajan tehtävää, valtioneuvoston jäsenyyttä tai Euroopan parlamentin jäsenyyttä hoitava siviilipalvelusvelvollinen vapautetaan täydennyspalveluksesta hänen siviilipalveluskeskukselle tekemänsä ilmoituksen perusteella, jos vapauttaminen on tarpeen mainitun tehtävän hoitamista

varten. Ilmoitus on tehtävä siviilipalveluskeskukselle kirjallisesti ja siihen on liitettävä selvitys tehtävästä.

[62 §](#)

Lomat täydennyspalveluksen aikana

Siviilipalveluskeskus voi myöntää täydennyspalvelusta suorittavalle vain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettua isyysvapaata ja 2 momentissa tarkoitettua lomaa painavasta henkilökohtaisesta syystä. Siviilipalvelusvelvollisella ei ole täydennyspalveluksen aikana oikeutta tämän lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kuntoisuuslomaan ja henkilökohtaiseen lomaan.

[63 §](#)

Täydennyspalvelukseen sovellettavat muut säännökset

Jos 58–62 §:ssä ei toisin säädetä, täydennyspalvelukseen sovelletaan siviilipalvelusvelvollista ja palveluksen suorittamista koskevia säännöksiä.

Täydennyspalvelukseen ei kuitenkaan sovelleta 14 §:n 1 ja 2 momenttia, 31–33 §:ää, 39 §:n 1 momenttia eikä 41 §:ää.

9 luku

Ylimääräinen palvelus ja palvelus liikekannallepanon aikana

[64 §](#)

Ylimääräinen palvelus

Ylimääräisen palveluksen tarkoituksena on välttää häiriötilanne ja sen vaatimukset huomioon ottaen harjoittaa ja täydentää siviilipalvelusvelvollisten siviililuonteisiin tehtäviin liittyviä kriisivalmiuksia siten, että siviilipalvelusvelvolliset ovat toimintakykyisiä ja määrättävissä liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen.

Tasavallan presidentti voi päättää normaaliolojen vakavassa häiriötilanteessa tai poikkeusoloissa valtioneuvoston esityksestä, että siviilipalveluskeskus voi määrätä siviilivarantoon kuuluvia siviilipalvelusvelvollisia ylimääräiseen palvelukseen.

Palvelus voidaan määrätä alkamaan heti.

Ylimääräistä palvelusta koskevan päätöksen keston ja peruuttamiseen samoin kuin ylimääräisestä palveluksesta vapauttamiseen ja kotiuttamiseen sovelletaan asevelvollisuuslain 83–85 §:ää. Vapauttamis- ja kotiuttamispäätöksen tekee siviilipalveluskeskus.

[65 §](#)

Liikekannallepanon aikainen palvelus

Tasavallan presidentti päättää valtioneuvoston esityksestä siviilipalvelusvelvollisten liikekannallepanosta.

Siviilipalvelusvelvolliset määrätään liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen siviilipalveluskeskuksen määräyksellä tai tarvittaessa työ- ja elinkeinoministeriön kuulutuksella. Palvelukseen voidaan määrätä astumaan heti. Asevelvollisuuslain 86 §:ssä tarkoitetun puolustusvoimien osittaisen liikekannallepanon aikana palvelukseen voidaan määrätä siviilivarantoon kuuluva siviilipalvelusvelvollinen. Puolustusvoimien yleisen liikekannallepanon aikana palvelukseen voidaan määrätä myös lisävarantoon kuuluva siviilipalvelusvelvollinen, 50 vuotta täyttäneet voidaan määrätä palvelukseen kuitenkin ainoastaan eduskunnan suostumuksella.

Asevelvollisuuden suorittamisesta rauhan aikana terveydellisistä syistä vapautettu siviilipalvelusvelvollinen voidaan yleisen liikekannallepanon aikana määrätä 24 §:ssä tarkoitettuun palveluskelpoisuustarkastukseen sekä määrätä palvelukseen, jos hänet todetaan palveluskelpoiseksi.

Siviilipalvelusvelvollisen liikekannallepanon aikainen palvelus tapahtuu siviilipalveluskeskuksen johtamana ja alaisuudessa taikka pelastuslain ([468/2003](#)) 4 §:ssä tarkoitettujen pelastusviranomaisten, mainitun lain 6 §:n 1 momentin 5–10 kohdassa tarkoitettujen pelastustoimintaan ja väestönsuojeluun osallistuvien eri viranomaisten taikka opetusministeriön ja sen alaisten virastojen johtamana ja alaisuudessa. Edellä tarkoitettut viranomaiset toimivat liikekannallepanon aikana siviilipalveluspaikkoina.

Puolustusvoimilla on 4 momentin estämättä oikeus määrätä liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen siviilipalvelusvelvollinen tai siviilipalvelukseen hakeutunut, joka on 18 §:n nojalla velvollinen toimittamaan selvityksen vakaumuksestaan vakaumuskentutkintalautakunnalle ja, jonka tutkittu vakaumus ei estä sijoittamista puolustusvoimien palvelukseen.

Siviilipalveluskeskus määrää liikekannallepanotilanteessa 4 momentissa tarkoitettujen viranomaisten käyttöön niiden pyynnöstä tarpeelliseksi katsomansa määrän siviilipalvelusvelvollisia, joita ei ole 67 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti vapautettu palveluksesta tai varattu terveydenhuollon ammattihenkilöstöä poikkeusoloissa koskevan varausjärjestelmän puitteissa terveydenhuollon tehtäviin taikka määrätty valmiuslain ([1080/1991](#)) mukaisesti suorittamaan yleistä työvelvollisuutta tai terveydenhuollon työvelvollisuutta.

[66 §](#)

Ylimääräiseen palvelukseen ja liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen sovellettavat säännökset

Ylimääräiseen palvelukseen ja liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen sovelletaan 23–26 ja 35–38 §:n, 39 §:n 2 ja 3 momentin, 42 ja 43 §:n sekä 44 §:n 1 momentin 4 kohdan ja 2 momentin säännöksiä palveluksen järjestämisestä.

[67 §](#)

Palvelukseen määräämättä jättäminen hakemuksesta yleisen edun vuoksi

Siviilipalveluskeskus voi työnantajan hakemuksesta jättää siviilipalvelusvelvollisen määräämättä ylimääräiseen palvelukseen ja liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen, jos siviilipalvelusvelvollisen määrääminen palvelukseen saattaisi vaarantaa yleistä taloutta tai muita yhteiskunnan kannalta merkityksellisiä yleisiä etuja.

Ylimääräiseen palvelukseen ja liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen jätetään kutsumatta myös siviilipalvelusvelvollinen, joka toimii 31 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tehtävässä.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin 1 momentissa tarkoitettua hakemusmenettelyä.

10 luku

Palvelusrikkomukset ja kurinpito

68 §

Palvelusrikkomus

Siviilipalvelusvelvollinen, joka laiminlyö 38 §:ssä tarkoitettujen palvelustehtävien suorittamiseen liittyvät velvoitteensa tai toimii muutoin vastoin palvelusvelvoitteitaan, voidaan määrätä kurinpitorangaistukseen siten kuin tässä laissa säädetään. Siviilipalveluspaikan 45 §:ssä tarkoitetun vastuuhenkilön tulee tehdä palvelusrikkomuksesta tiedon saatuaan siviilipalveluskeskukselle kirjallinen palvelusrikkomusilmoitus, jollei asiaa sen vähäisen merkityksen vuoksi jätetä sillensä tai suullisen huomautuksen varaan.

69 §

Palvelusrikkomuksen tutkinta

Siviilipalveluskeskuksen on palvelusrikkomusilmoituksen saatuaan suoritettava tutkinta palvelusrikkomuksen selvittämiseksi. Siviilipalveluskeskuksen on asiaa tutkiessaan hankittava asian ratkaisemiseksi tarvittava aineisto rikkomuksesta, siitä epäillyn siviilipalvelusvelvollisen syyllisyydestä ja muista asiaan vaikuttavista seikoista.

Siviilipalveluskeskuksen on laadittava tutkinnasta pöytäkirja. Tutkinnassa on suullisesti kuultava siviilipalvelusvelvollista. Siviilipalveluskeskuksen on annettava siviilipalvelusvelvolliselle todisteellisesti määräys kuulemistilaisuuteen. Ennen kuulemistä siviilipalvelusvelvolliselle on ilmoitettava, mistä asiasta ja missä ominaisuudessa häntä kuullaan. Kuuleminen suoritetaan siviilipalveluskeskuksen määräämänä aikana joko siviilipalveluspaikassa tai siviilipalveluskeskuksessa. Kuulustelukertomus on annettava siviilipalvelusvelvolliselle hänen luettavakseen ja tarkistettavakseen ja siihen on merkittävä siviilipalvelusvelvollisen tekemät huomautukset.

Siviilipalvelusvelvolliselle on ennen kurinpitoasian ratkaisemista varattava tilaisuus tutustua tutkintapöytäkirjaan ja muuhun tutkinnassa kertyneeseen aineistoon sekä antaa niiden johdosta selityksensä.

70 §

Kurinpitorangaistukset

Siviilipalvelusvelvolliselle, joka on syyllistynyt palvelusrikkomukseen, voidaan määrätä kurinpitorangaistuksena:

- 1) kirjallinen varoitus;
- 2) työtä yli säännönmukaisen työajan;

3) päivärahan menetys; tai

4) henkilökohtaisten lomaoikeuksien menetys.

Samasta rikkomuksesta voidaan määrätä vain yhtä rangaistuslajia oleva kurinpitorangaistus.

Päivärahan menetys voidaan palvelusaikana määrätä korkeintaan kaksi kertaa ja enintään 30 päivältä kerrallaan. Työtä yli säännönmukaisen työajan voidaan määrätä enintään neljä tuntia päivässä enintään viiden päivän ajaksi rangaistuskertaa kohti. Henkilökohtaisten lomaoikeuksien menetys voi olla enintään neljä päivää rangaistuskertaa kohti.

[71 §](#)

Kurinpitorangaistuksen määrääminen

Siviilipalveluskeskus määrää kurinpitorangaistuksen sen jälkeen, kun se on suorittanut loppuun palvelusrikkomusta koskevan tutkinnan. Kurinpitorangaistus on määrättävä kuukauden kuluessa suullisen kuulemisen suorittamisesta. Siviilipalveluskeskus tekee kurinpitoasiassa kirjallisen päätöksen, josta on käytävä ilmi rikkomus, rikkomuksen tekoaika ja -paikka, kurinpitorangaistuksen laji ja määrä, sovelletut lainkohdat ja päätöksen perustelut.

Kurinpitorangaistuksen tulee olla oikeudenmukaisessa suhteessa palvelusrikkomukseen. Rangaistusta harkittaessa on otettava huomioon ne olosuhteet, joissa rikkomus on tehty, siviilipalvelusvelvollisen oma pyrkimys estää tai lieventää rikkomuksen vaikutuksia sekä siviilipalvelusvelvollisen aikaisempi palvelus ja käyttäytyminen.

Kurinpitorangaistus voidaan jättää määräämättä tai asia jättää suullisen huomautuksen varaan, jos palvelusrikkomus on johtunut olosuhteet huomioon ottaen anteeksi annettavasta huolimattomuudesta, ajattelemattomuudesta tai tietämättömyydestä taikka jos rikkomusta on muuten pidettävä vähäisenä.

Kurinpitopäätös on päivättävä ja allekirjoitettava. Siviilipalveluskeskuksen on annettava päätös todisteellisesti tiedoksi siviilipalvelusvelvolliselle. Päätökseen tai siihen liittyvään tiedoksiantotodistukseen on merkittävä sen tiedoksianto-aika. Päätökseen on liitettävä muutoksenhakuosoitus.

11 luku

Siviilipalvelusvelvollisuuden rikkominen

[72 §](#)

Tiedonantovelvollisuuden rikkominen

Siviilipalvelusvelvollinen, joka toistuvasti jättää vastaamatta 17 §:ssä tarkoitettuun siviilipalveluskeskuksen todisteellisesti toimittamaan kirjalliseen tiedusteluun, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *tiedonantovelvollisuuden rikkomisesta* sakkoon.

[73 §](#)

Täydennyspalvelusvelvollisuuden rikkominen

Siviilipalvelusvelvollinen, joka saatuaan määräyksen täydennyspalvelukseen jättää saapumatta palvelukseen, lopettaa palveluksen tai kieltäytyy palveluksesta, on tuomittava *täydennyspalvelusvelvollisuuden rikkomisesta* sakkoon.

[74 §](#)

Siviilipalveluksesta kieltäytyminen

Siviilipalvelusvelvollinen, joka jättää saapumatta tämän lain 3 §:ssä tarkoitettuun peruskoulutukseen tai työpalveluun, lopettaa sen tai ilmoittaa kirjallisesti kieltäytyvänsä siviilipalveluksesta, on tuomittava *siviilipalveluksesta kieltäytymisestä* vankeuteen ajaksi, joka vastaa puolta hänen jäljellä olevasta palvelusajastaan.

Siviilipalveluksesta kieltäytymisestä tuomittua vankeusrangaistusta suorittava voidaan päästää ehdonalaiseen vapauteen, jos hän sitoutuu suorittamaan jäljellä olevan siviilipalveluksensa asianmukaisesti loppuun. Edellytyksenä on lisäksi, että 5 §:n 2 momentissa säädetty ikäraja ei estä palveluksen suorittamista.

Siviilipalveluksesta kieltäytymisestä saa tuomita rangaistukseen vain kerran.

[75 §](#)

Siviilipalvelusrikos

Siviilipalvelusvelvollinen, joka hänelle määrätystä kurinpitorangaistuksesta huolimatta edelleen olennaisesti laiminlyö 38 §:n mukaisen palvelusvelvollisuutensa, on tuomittava *siviilipalvelusrikoksesta* vankeuteen ajaksi, joka vastaa enintään puolta hänen jäljellä olevasta palvelusajastaan.

Siviilipalvelusrikoksesta tuomittua vankeusrangaistusta suorittava voidaan päästää ehdonalaiseen vapauteen, jos hän sitoutuu suorittamaan jäljellä olevan palveluksensa asianmukaisesti loppuun. Edellytyksenä on lisäksi, että 5 §:n 2 momentissa säädetty ikäraja ei estä palveluksen suorittamista.

Jos siviilipalvelusrikoksesta on tuomittu vankeutta vähemmän kuin puolet jäljellä olevasta palvelusajasta, määrää siviilipalveluskeskus tuomitun jatkamaan siviilipalveluksen suorittamista vankeusrangaistuksen jälkeen jäljellä olevan palvelusajan mukaisesti. Vankeusrangaistuksen jälkeen jäljellä oleva palvelusaika lasketaan siten, että yksi rangaistuslaitoksessa suoritettu päivä vastaa kahta päivää siviilipalveluksessa.

Siviilipalveluskeskus määrää jäljellä olevan palveluksen aloittamisesta siviilipalvelusrikoksesta annetun tuomion tultua lainvoimaiseksi taikka vankeusrangaistuksen suorittamisen tai raukeamisen jälkeen. Siviilipalvelusrikoksesta tuomitun palvelusvelvollisuus jatkuu palvelusvelvollisuuden loppuunsaattamisen niin edellyttäessä myös sen vuoden päätyttyä, jona siviilipalvelusvelvollinen on täyttänyt 30 vuotta.

[76 §](#)

Siviilipalveluksesta kieltäytyminen ylimääräisen palveluksen tai liikekannallepanon aikana

Siviilipalvelusvelvollinen, joka saatuaan määräyksen ylimääräiseen palvelukseen tai liikekannallepanon aikana jättää saapumatta palvelukseen, lopettaa palveluksen tai kieltäytyy palveluksesta, on tuomittava *siviilipalveluksesta kieltäytymisestä ylimääräisen palveluksen tai liikekannallepanon aikana* vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

[77 §](#)

Siviilipalvelusrikos ylimääräisen palveluksen tai liikekannallepanon aikana

Siviilipalvelusvelvollinen, joka ylimääräisen palveluksen tai liikekannallepanon aikana hänelle määrätystä kurinpitorangaistuksesta huolimatta edelleen olennaisesti laiminlyö palvelukseen kuuluvan velvollisuutensa, on tuomittava *siviilipalvelusrikoksesta ylimääräisen palveluksen tai liikekannallepanon aikana* vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Siviilipalvelusrikoksesta ylimääräisen palveluksen tai liikekannallepanon aikana tuomitaan myös siviilipalvelusvelvollinen, joka tarkoituksenaan välttää siviilipalvelusvelvollisuuden suorittamista:

- 1) vahingoittaa itseään tai terveyttään taikka yrittää sitä; tai
- 2) esittää siviilipalvelusviranomaiselle väärän tiedon.

[78 §](#)

Rikosilmoitus

Rikosilmoituksen 72–77 §:ssä tarkoitetuista rikoksista tekee siviilipalveluskeskus siviilipalveluspaikan toimittaman palvelusrikkomusilmoituksen perusteella. Rikosilmoitus on tehtävä siviilipalvelusvelvollisen kotipaikan tai siviilipalveluskeskuksen sijaintipaikkakunnan poliisille. Rikosilmoituksessa on mainittava siviilipalvelusvelvollisen suorittama ja jäljellä oleva palvelusaika sekä asian tutkimiseen vaikuttavat seikat.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 72–77 §:ssä tarkoitettusta rikoksesta, ellei siviilipalveluskeskus ole tehnyt siitä rikosilmoitusta.

Siviilipalvelusvelvollinen, jota vastaan on tehty rikosilmoitus 74 tai 75 §:ssä tarkoitettusta rikoksesta, on välittömästi kotiutettava.

[79 §](#)

Uusi palvelusmääräys

Jos siviilipalvelusvelvollista, jota vastaan on tehty rikosilmoitus siviilipalveluksesta kieltäytymisestä tai siviilipalvelusrikoksesta, ei syytetä kyseisistä rikoksista tai häntä ei tuomita niistä vankeusrangaistukseen, siviilipalveluskeskuksen on määrättävä hänet uudelleen palvelukseen. Aika, jonka siviilipalvelusvelvollinen on asian tutkiminnan vuoksi ollut vapautensa menettäneenä, luetaan tällöin hänen palvelusajakseen siten, että yksi päivä vapaudenmenetystä vastaa kahta päivää siviilipalveluksessa.

[80 §](#)

Rikosoikeudellisten säännösten ja rangaistusmääräysmenettelyn soveltaminen

Edellä 72–77 §:ssä tarkoitettujen rikosten käsittelyyn sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa sekä sakkorangaistuksesta, vankeusrangaistuksesta ja sen täytäntöönpanosta säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä. Rangaistus 72 §:ssä tarkoitetusta tiedonantovelvollisuuden rikkomisesta ja 73 §:ssä tarkoitetusta täydennyspalvelusvelvollisuuden rikkomisesta voidaan määrätä myös rangaistusmääräysmenettelystä annetun lain ([692/1993](#)) mukaisessa rangaistusmääräysmenettelyssä.

[81 §](#)

Siviilipalveluksesta kieltäytymistä ja siviilipalvelusrikosta koskevat erityissäännökset

Edellä 74 tai 75 §:n nojalla tuomittua vankeusrangaistusta ei saa määrätä ehdolliseksi eikä sen sijasta saa määrätä yhdyskuntapalvelua. Vankeusrangaistus tuomitaan täysin päivin. Vankeutta voidaan tuomita vähemmän kuin rikoslain ([39/1889](#)) [2 c luvun 2 §:n](#) 2 momentissa säädetty vähimmäisaika.

Edellä 74 tai 75 §:n mukaisesta rikoksesta ja muusta rikoksesta ei saa määrätä yhteistä vankeusrangaistusta eikä niistä tuomittua vankeusrangaistusta saa yhdistää eikä laskea yhteen muusta rikoksesta tuomitun rangaistuksen kanssa. Jos muusta rikoksesta tuomittu vankeusrangaistus tai sakon muuntorangaistus tulee täytäntöön pantavaksi samanaikaisesti siviilipalvelusrikoksesta tai siviilipalveluksesta kieltäytymisestä tuomitun rangaistuksen kanssa, pannaan ensin täytäntöön muusta rikoksesta tuomittu rangaistus.

Siviilipalveluksesta kieltäytymisestä tai siviilipalvelusrikoksesta tuomittua vankeusrangaistusta suorittavaa henkilöä ei saa sijoittaa valvottuun koevapauteen.

Edellä 74–77 §:n nojalla tuomittua vankeusrangaistusta ei merkitä rikosrekisteriin eikä sitä saa ottaa huomioon myöhemmin rangaistuksen koventamisperusteena.

[82 §](#)

Ehdonalainen vapaus

Ehdonalaisessa vapaudessa 74 tai 75 §:n mukaisesta rikoksesta annetun tuomion perusteella olevan siviilipalvelusvelvollisen koeaika on jäljellä oleva palvelusaika. Jäljellä olevan palvelusajan määrää siviilipalveluskeskus saatuaan vankilaviranomaiselta tiedon suoritetusta rangaistuksesta. Ellei erityisiä syitä ole, siviilipalvelusvelvollista ei määrätä valvontaan.

Ehdonalaiseen vapauteen siirtyneen jäljellä oleva palvelusaika lasketaan siten, että yksi rangaistuslaitoksessa suoritettu päivä vastaa kahta päivää siviilipalveluksessa.

Ehdonalaisen vapauden 83 §:n perusteella menettänyttä ei päästetä uudelleen ehdonalaiseen vapauteen.

[83 §](#)

Ehdonalaisen vapauden menettäminen

Jos 74 §:n mukaisesta siviilipalveluksesta kieltäytymisestä tuomittu ehdonalaisessa vapaudessa ollessaan syyllistyy 74 tai 75 §:n mukaiseen rikokseen, hänet tuomitaan niistä säädetyn rangaistuksen asemasta menettämään ehdonalainen vapautensa.

Jos 75 §:n mukaisesta siviilipalvelusrikoksesta tuomittu ehdonalaisessa vapaudessa ollessaan syyllistyy uudelleen siviilipalvelusrikokseen, hänet tuomitaan menettämään ehdonalainen vapautensa. Lisäksi tuomioistuimien voi määrätä hänelle uuden rangaistuksen 75 §:n 1 momentin mukaisesti.

Tuomiossa on ilmoitettava, miten paljon vankeusrangaistusta on vielä suoritettava ottaen huomioon aikaisemmin suoritettu rangaistus ja siviilipalvelus. Laskennassa kaksi siviilipalveluspäivää vastaa yhtä vankeuspäivää.

84 §

Vankeusrangaistuksen raukeaminen

Siviilipalveluksesta kieltäytymisestä tai siviilipalvelusrikoksesta tuomittu vankeusrangaistus raukeaa, jollei rangaistuksen täytäntöönpano ole alkanut viiden vuoden kuluessa lainvoiman saaneen tuomion antamispäivästä tai, jos täytäntöönpano on keskeytynyt, keskeytymispäivästä.

Vankeusrangaistus raukeaa myös, jos ehdonalaisen vapautteen päästetty on ollut jäljellä olevan palvelusajan siviilipalveluksessa tai hänet on vapautettu palveluksesta terveydellisillä perusteilla.

85 §

Siviilipalvelusvelvollisuuden päättymisen vankeusrangaistuksen johdosta

Siviilipalvelusvelvollisuus päättyy, kun siviilipalveluksesta kieltäytymisestä tuomittu on kokonaan suorittanut vankeusrangaistuksen tai kun vankeusrangaistus on rauennut.

Siviilipalvelusrikoksesta tuomitun palvelusvelvollisuus jatkuu tarvittaessa myös vankeusrangaistuksen raukeamisen tai suorittamisen jälkeen edellä 75 §:n 4 momentissa mainituin tavoin, jollei palvelusvelvollista ole vapautettu palveluksesta terveydellisillä perusteilla.

Rangaistuslaitoksen on ilmoitettava 1 ja 2 momentissa tarkoitetun henkilön vapautumisesta siviilipalveluskeskukselle.

86 §

Oikeudenkäynti sekä tuomioistuimen ja virallisen syyttäjän tiedonantovelvollisuus

Syyte 72–77 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta voidaan tutkia siviilipalvelusvelvollisen kotipaikan tai siviilipalveluskeskuksen sijaintipaikkakunnan yleisessä alioikeudessa.

Tuomioistuimen on ilmoitettava siviilipalveluskeskukselle 72–77 §:ssä koskevassa asiassa tekemästään ratkaisusta tai asian sillensä jättämisestä. Virallisen syyttäjän on annettava vastaava ilmoitus, jos hän tekee mainittuja rikoksia koskevassa asiassa päätöksen jättää syyttämättä.

Jos tuomioistuimessa sen käsitellessä 72–77 §:ssä tarkoitettua rikosta vastaajana olevalla ei ole oikeudenkäyntiavustajaa tai -asiamiestä ja asian laadun vuoksi tai muusta syystä voidaan olettaa, ettei hän pysty yksin valvomaan oikeuttaan, hänelle on määrättävä oikeudenkäyntiavustaja. Oikeudenkäyntiavustaja voidaan määrätä myös esitutkinnan aikana riippumatta siitä, tuleeko asia tuomioistuimen käsiteltäväksi. Avustajan määräämisestä ja avustajalle suoritettavasta palkkiosta ja

korvauksesta on voimassa, mitä niistä säädetään oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain ([689/1997](#)) 2 luvussa.

12 luku

Rekisterit ja tietosuoja

[87 §](#)

Siviilipalvelusrekisteri ja sen käyttötarkoitus

Siviilipalvelusrekisteri on siviilipalvelusvelvollisia koskeva automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettävä valtakunnallinen henkilörekisteri. Siviilipalvelusrekisteriä pidetään palvelukseen hakemista, määräämistä, palveluksen suunnittelua ja järjestämistä, palveluskelpoisuuden määrittämistä, valvontaa sekä siviilipalvelusvelvollisten poikkeusolojen aikaista sijoittamista varten.

Siviilipalvelusrekisteriin voi kuulua myös manuaalisesti pidettäviä siviilipalvelusvelvollisuuden suorittamiseen liittyviä asiakirjoja.

[88 §](#)

Rekisterinpitäjät

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa siviilipalvelusrekisterin yleisestä toimivuudesta, tietoturvallisuudesta, rekisteriin talletettavien tietotyyppien määrittelystä sekä rekisteritoimintojen yhtenäisyydestä.

Työ- ja elinkeinoministeriö määrittelee eri käyttäjäryhmille työtehtävien edellyttämät käyttöoikeudet siviilipalvelusrekisteriin. Työ- ja elinkeinoministeriö myöntää käyttöoikeudet työ- ja elinkeinoministeriön ja siviilipalveluskeskuksen henkilöstölle sekä 45 §:ssä tarkoitetuille siviilipalveluspaikkojen vastuuhenkilöille. Vastuuhenkilöt myöntävät työ- ja elinkeinoministeriön antaman luvan puitteissa siviilipalvelusrekisteriin rajatut käyttöoikeudet siviilipalveluspaikan muille siviilipalvelusvelvollisten asioita hoitaville henkilöille.

Siviilipalveluskeskus vastaa rekisterinpitäjälle henkilötietolain ([523/1999](#)) mukaan säädetyistä muista tehtävistä.

Siviilipalvelusrekisterin käyttäjänä ja ylläpitäjänä toimivat työ- ja elinkeinoministeriö ja siviilipalveluskeskus toimivaltaansa kuuluvien tehtävien osalta. Siviilipalveluspaikat toimivat siviilipalvelusrekisterin käyttäjänä ja ylläpitäjänä palveluksessaan olevien siviilipalvelusvelvollisten jäljempänä 90 §:n 1 momentissa yksilöityjen tietojen osalta.

Siviilipalveluskeskuksen ja siviilipalveluspaikan lääkärit toimivat rekisterinpitäjänä siviilipalvelusvelvollisen lääkärintarkastuskorttiin merkittävien tietojen osalta.

[89 §](#)

Vastuu siviilipalvelusrekisteriin talletetuista tiedoista

Rekisterinpitäjä, joka tallettaa siviilipalvelusrekisteriin tietoja, vastaa rekisteriin talletettujen tietojen virheettömyydestä sekä tallettamisen ja käytön laillisuudesta omien tehtäviensä hoidossa.

90 §

Rekisterin tietosisältö

Siviilipalvelusrekisteriin merkitään 87 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamista varten siviilipalvelusvelvollisesta seuraavat tiedot:

- 1) nimi ja nimihistoria siitä lukien, kun henkilö on täyttänyt 15 vuotta;
- 2) henkilötunnus;
- 3) sukupuoli;
- 4) äidinkieli;
- 5) kansalaisuus;
- 6) siviilisääty;
- 7) koulutus;
- 8) ammatti;
- 9) ajokorttitiedot;
- 10) kotikunta, osoite- ja muut yhteystiedot;
- 11) vajaavaltaisuutta ja edunvalvojaa koskevat tiedot;
- 12) palveluskelpoisuustiedot;
- 13) palveluspaikkaan ja -aikaan liittyvät tiedot;
- 14) palvelustehtävien suorittamiseen liittyvät tiedot;
- 15) palveluksen keskeyttämis- ja kotiuttamistiedot;
- 16) matkaoikeuksien määrittämistä, käyttämistä ja tarkistamista koskevat tiedot;
- 17) lähiomaisen nimi ja osoite;
- 18) tiedot annetuista kurinpitorangaistuksista ja seuraamuksista.

Siviilipalvelusvelvollisesta pidetään lisäksi lääkärintarkastuskorttia, johon siviilipalveluskeskuksen ja siviilipalveluspaikan lääkäri merkitsee palveluksen suorittamisen kannalta tarpeelliset terveydentilatiedot.

Siviilipalvelusrekisteriin voidaan lisäksi tallettaa:

- 1) tieto vakaumuksesta ja uskonnollisesta yhdyskunnasta, jos sillä on merkitystä palveluksen järjestämisen tai siviilipalveluspaikan määrittämisen kannalta;
- 2) siviilipalveluksesta kieltäytymistä, siviilipalvelusrikosta, tiedonantovelvollisuuden rikkomista ja täydennyspalvelusvelvollisuuden rikkomista koskevat tiedot rikosilmoituksesta, rikoksen seuraamuksesta ja vankeusrangaistuksen täytäntöönpanosta sekä tieto muusta rikoksesta tuomitusta vankeusrangaistuksesta, jos sillä on merkitystä siviilipalvelusvelvollisen palveluksen tai sijoituksen kannalta;
- 3) siviilipalvelusvelvollisen tavoittamista ja palvelukseen määrittämistä varten tieto siitä, onko siviilipalvelusvelvollinen säilytettävänä rangaistuslaitoksessa tai hoidettavana sairaalassa tai muussa sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksessa;
- 4) diagnoositiedot, lääkärinlausunnot ja muut terveydentilatiedot, joilla on merkitystä palveluskelpoisuuden määrittämisen ja tarkistamisen sekä työpalveluun sijoittamisen ja poikkeusolojen sijoitettavuuden arvioinnin kannalta;
- 5) siviilipalvelukseen määrittämistä koskevat tiedot;
- 6) tässä laissa tarkoitettuun muutoksenhakuun liittyvät tiedot.

91 §

Henkilökortin ja lääkärintarkastuskortin säilyttäminen ja siirtäminen

Siviilipalveluspaikka toimittaa siviilipalvelusvelvollisen lääkärintarkastuskortin siviilipalvelusvelvolliselle osoittamalleen terveydenhuolto-organisaatiolle.

Siviilipalvelusvelvollisen vaihtaessa siviilipalveluspaikkaa siviilipalveluspaikan on siirrettävä manuaalinen henkilökortti sekä lääkärintarkastuskortti välittömästi uuteen siviilipalveluspaikkaan.

Siviilipalvelusvelvollisen kotiuduttua lääkärintarkastuskortti ja henkilökortti on toimitettava välittömästi siviilipalveluskeskukseen.

92 §

Tietojen poistaminen siviilipalvelusrekisteristä

Siviilipalvelusvelvollista koskevat 90 §:n 1 momentissa määritellyt tiedot ja 90 §:n 2 momentissa tarkoitetut lääkärintarkastuskorttiin merkittävät tiedot poistetaan siviilipalvelusrekisteristä sen vuoden lopussa, jona siviilipalvelusvelvollinen täyttää 60 vuotta. Tiedot siirretään tällöin sota-arkistoon.

Edellä 90 §:n 3 momentissa tarkoitetut siviilipalvelusvelvollista koskevat tiedot poistetaan siviilipalvelusrekisteristä viiden vuoden kuluttua siitä, kun siviilipalvelusvelvollinen on kotiutunut täysin palvelleena. Jos tieto on saatu ja merkitty rekisteriin suoritetun palveluksen jälkeen siviilipalvelusvelvollisen kuuluessa siviilivarantoon tai lisävarantoon, tieto poistetaan viiden vuoden kuluttua tiedon merkitsemisestä, kuitenkin viimeistään sen vuoden lopussa, jona siviilipalvelusvelvollinen täyttää 60 vuotta.

Jos siviilipalveluskeskuksena toimiva viranomainen vaihtuu, siviilipalveluskeskuksen on välittömästi luovutettava siviilipalvelusrekisteri järjestettynä uudelle siviilipalveluskeskukselle.

Arkistotoimen tehtävistä ja arkistoon siirrettävistä asiakirjoista säädetään arkistolaisissa ([831/1994](#)).

[93 §](#)

Ulkopuoliset tietolähteet

Siviilipalveluskeskuksella ja työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä siviilipalvelusrekisteriä varten niille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi seuraavia tietoja:

- 1) väestötietojärjestelmästä väestötietolain ([507/1993](#)) 4 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa tarkoitetut tiedot ja 3 momentissa tarkoitettu uskontokuntaan kuulumista koskeva tieto siviilipalveluksen järjestämistä ja siviilipalvelusvelvollisten valvontaa varten;
- 2) sotilasviranomaiselta palvelusaikaan vaikuttavat tiedot, palveluskelpoisuustiedot sekä terveydentilatiedot, jos niillä on merkitystä siviilipalvelusvelvollisen palveluskelpoisuutta koskevaa asiaa käsiteltäessä;
- 3) siviilipalvelusvelvollisen palveluskelpoisuutta tutkineelta terveyskeskukselta ja lääkäriltä terveydentilatiedot, jos niillä on merkitystä palveluskelpoisuutta tarkistettaessa;
- 4) terveyskeskukselta, mielenterveystoimistolta, sairaalalta tai muulta mielenterveystyötä tekevältä taholta tiedot mielenterveyslaissa ([1116/1990](#)) tarkoitettujen mielenterveyspalvelujen antamisesta siviilipalvelusvelvolliselle, jos niillä on merkitystä palveluskelpoisuuden tai palveluksen järjestämisen kannalta;
- 5) Maahanmuuttovirastolta henkilön kansalaisuutta koskevat tiedot sen selvittämiseksi, onko henkilö palvelusvelvollinen Suomessa;
- 6) poliisi-, syyttäjä- ja vankeinhoitoviranomaiselta siviilipalveluksesta kieltäytymistä, siviilipalvelusrikosta, tiedonantovelvollisuuden rikkomista tai täydennyspalvelusvelvollisuuden rikkomista koskevaa rikosilmoitusta, syyteharkintaa, rikoksen seuraamusta ja vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevat tiedot siviilipalveluksen järjestämistä ja siviilipalvelusvelvollisten valvontaa varten;
- 7) oikeushallinnon tietojärjestelmistä tiedot tuomioistuimessa ratkaistuista rikosasioista, joissa on tuomittu vankeusrangaistus, siviilipalvelusvelvollisen palveluskelpoisuuden ja sijoitettavuuden arvioimiseksi; tietojen saamisesta rikosrekisteristä säädetään kuitenkin rikosrekisterilaisissa ([770/1993](#));
- 8) vankeinhoitoviranomaisilta tiedot rangaistuslaitoksessa säilytettävästä siviilipalvelusvelvollisesta ja tämän vapautumisajankohdasta siviilipalvelukseen määräämistä ja siviilipalveluksen järjestämistä varten;
- 9) sosiaali- tai terveydenhuollon laitokselta ja vastaavalta laitokselta tieto siviilipalvelusvelvollisesta, joka ei pääse laitoksesta vapaasti poistumaan, sekä tieto

siviilipalvelukseen määrätyn vapautumisajankohdasta siviilipalvelukseen määräämistä ja siviilipalveluksen järjestämistä varten;

10) Kansaneläkelaitokselta tieto siviilipalvelusvelvollisesta, jolle on myönnetty kansaneläkelain ([568/2007](#)) mukainen työkyvyttömyyseläke tai vammaistukilain ([124/1988](#)) mukainen vammaistuki palveluskelpoisuuden ja sijoitettavuuden selvittämiseksi;

11) työvelvollisuusrekisteriä poikkeusoloissa ylläpitävältä työ- ja elinkeinoministeriöltä tieto siviilipalvelusvelvollisesta, jolle on valmiuslain mukaisesti annettu työmääräys työvelvollisena liikekannallepanon aikaista palvelukseenmääräämistä varten.

Siviilipalveluspaikalla on oikeus saada seuraavat tiedot:

1) siviilipalveluskeskukselta ennen yksittäisen siviilipalvelusvelvollisen valintaa välttämättömät tiedot palvelukseen otettavan siviilipalvelusvelvollisen koulutuksesta ja työkokemuksesta työhön soveltuvuuden arviointia varten;

2) siviilipalvelusvelvollisen palveluskelpoisuutta tutkineelta lääkäriltä salassapitosäännösten estämättä tiedot palveluksessaan olevan siviilipalvelusvelvollisen terveydentilasta, jos niillä on merkitystä palveluskelpoisuuden kannalta.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja siviilipalveluskeskuksella on oikeus saada 1 momentissa tarkoitetut tiedot teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin siitä asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan. Ennen tietojen luovuttamista rekisterinpitäjän on esitettävä selvitys tietojen suojauksesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Väestötietol [507/1993](#) on kumottu L:lla [661/2009](#), ks. L väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista [661/2009 13 §](#). VammaistukiL [124/1988](#) on kumottu L:lla vammaisetuksista [570/2007](#). Ks. Henkilötietol [523/1999 32 §](#) 1 mom.

[94 §](#)

Tietojen luovuttaminen

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ([621/1999](#)) säädetään, siviilipalvelusrekisteristä voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa Maahanmuuttovirastolle siviilipalveluksen suorittamista koskevia tietoja kansalaisuusasiain käsittelemistä varten ja palveluksessa olevan tai olleen siviilipalvelusvelvollisen työnantajalle pyynnöstä tieto palveluksen päättymisen ajankohdasta maanpuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta annetun lain 5 §:n soveltamiseksi, jos työnantaja osoittaa työ- tai virkasuhteen olevan voimassa. ([8.5.2009/307](#))

Rekisterinpitäjä saa luovuttaa tässä pykälässä mainitut tiedot teknisen käyttöyhteyden avulla tai konekielisessä muodossa. Ennen tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla tietoja pyytävän on esitettävä selvitys tietojen suojauksesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

13 luku

Muutoksenhaku

[95 §](#)

Muutoksenhaku kutsuntalautakunnan tai puolustusvoimien aluetoimiston päätökseen

Muutoksen hakemiseen kutsuntalautakunnan tai puolustusvoimien aluetoimiston 12 §:ssä tarkoitettua hakemusta koskevaan päätökseen sovelletaan asevelvollisuuslain 12 luvun säännöksiä muutoksen hakemisesta kutsuntalautakunnan tai aluetoimiston asevelvollisuusasiassa tekemään päätökseen.

[96 §](#)

Muutoksenhaku siviilipalveluskeskuksen ja siviilipalveluspaikan päätökseen

Siviilipalveluskeskuksen siviilipalveluspaikan määräämistä ja siviilipalveluspaikan siirtoa koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä siviilipalveluskeskus sijaitsee. Valituskirjelmä on toimitettava siviilipalveluskeskukselle 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu hakijalle tiedoksi. Siviilipalveluskeskuksen on toimitettava valituskirjelmä ja siihen liittyvät asiakirjat sekä lausuntonsa valitusviranomaiselle viipymättä. Valitus on käsiteltävä kiireellisesti. Valitus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, siviilipalveluskeskuksen antamaan muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen ja siviilipalveluspaikan antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä päätöksen tehnyt viranomainen sijaitsee. Siviilipalvelukseen määräämistä, palveluksen keskeyttämistä, lykkäämistä, palveluksesta vapauttamista tai kotiuttamista koskeva valitus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

[97 §](#)

Muutoksenhaku kurinpitorangaistukseen

Siviilipalvelusvelvollinen, jolle on määrätty kurinpitorangaistus, saa hakea muutosta rangaistuksen määräämistä koskevaan päätökseen valittamalla siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä siviilipalveluskeskus sijaitsee.

Valituskirjelmä on toimitettava siviilipalveluskeskukseen 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu siviilipalvelusvelvolliselle tiedoksi. Siviilipalveluskeskuksen on viipymättä toimitettava valituskirjelmä ja siihen liittyvät asiakirjat sekä lausuntonsa valitusviranomaiselle. Valitus on käsiteltävä kiireellisesti.

Kurinpitorangaistusta ei saa panna täytäntöön ennen kuin päätös on lainvoimainen. Jos päätöksestä on valitettu hallinto-oikeuteen, rangaistuksen saa kuitenkin panna täytäntöön sen jälkeen, kun hallinto-oikeus on antanut valituksen johdosta päätöksensä. Kurinpitorangaistus voidaan kuitenkin panna täytäntöön välittömästi siviilipalveluskeskuksen päätöksen antamisen jälkeen, jollei kurinpitorangaistuksen täytäntöönpano siviilipalvelusvelvollisen jäljellä olevan palvelusajan kuluessa muutoin ole mahdollista.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

[98 §](#)

Muutoksenhaku asevelvollisten vakaumuksentutkintalautakunnan päätökseen

Vakaumuksentutkintalautakunnan siviilipalvelukseen hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu hakijalle tiedoksi.

Päätökseen liittyvät asiakirjat on toimitettava valitusajan kuluessa hallinto-oikeudelle. Hallinto-oikeuden on käsiteltävä valitus kiireellisenä. Valitus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa, ellei hallinto-oikeus toisin määrää.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

[99 §](#)

Hallintolainkäyttölain soveltaminen

Sen lisäksi, mitä 95–98 §:ssä säädetään, muutoksenhakuun sovelletaan hallintolainkäyttölakia ([586/1996](#)).

14 luku

Erinäiset säännökset

[100 §](#)

Hakeutuminen asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaiseen palvelukseen

Siviilipalvelusvelvollisen, joka haluaa siirtyä suorittamaan asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaista palvelusta, on haettava tätä kirjallisesti siviilipalveluskeskukselta. Hakemus on viipymättä hyväksyttävä, jos siinä ilmoitetaan, ettei 1 §:ssä tarkoitettu vakaumus enää estä mainittujen lakien mukaisen palveluksen suorittamista ja jos siviilipalvelusvelvollista ei ole aikaisemmin vastaavan hakemuksen perusteella hyväksytty siviilipalveluksesta asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaiseen palvelukseen. Hakemusta ei saa tehdä enää siviilipalveluksen aloittamisen jälkeen eikä sen vuoden päätyttyä, jona siviilipalvelusvelvollinen on täyttänyt 28 vuotta.

Jos 1 momentissa tarkoitettu hakemus on jätetty siviilipalvelusvelvollisen jo saatua määräyksen siviilipalvelukseen, siviilipalvelusvelvollisen on kuitenkin noudatettava annettua määräystä siihen asti, kunnes siviilipalveluskeskus ratkaisee hakemuksen ja peruuttaa antamansa määräyksen.

Siviilipalveluskeskuksen on viipymättä ilmoitettava hakemuksen hyväksymisestä puolustusvoimien aluetoimistolle.

[101 §](#)

Palvelusaika siirryttäessä asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisesta palveluksesta siviilipalvelukseen

Siviilipalveluskeskus määrää asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisesta palveluksesta siviilipalvelukseen siirtyvän jäljellä olevan siviilipalvelusajan siten, että tämän lain mukaisesta 362 vuorokauden palvelusajasta vähennetään ylöspäin pyöristettynä luku, joka saadaan, kun jo suoritettujen palveluspäivien määrä kerrotaan suhdeluvulla, joka saadaan jakamalla 362 vuorokauden mittainen siviilipalvelusaika asianomaiselle asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain perusteella määräytyneellä palvelusajalla.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palveluksen jälkeen siviilipalvelukseen hakeutunutta siviilipalvelusvelvollista.

102 §

Hallinnon yleislakien soveltaminen

Tämän lain mukaisen hallintoasian käsittelyssä sovelletaan hallintolakia ([434/2003](#)), kielilakia ([423/2003](#)), henkilötietolakia ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia, jollei tässä laissa toisin säädetä.

103 §

Poliisin virka-apu siviilipalvelusvelvollisen toimittamiseksi palvelukseen

Jos siviilipalvelusvelvollinen jättää saapumatta palvelukseen tai lopettaa sen, siviilipalveluspaikan on ilman aiheetonta viivytystä pyydettävä siviilipalvelusvelvollisen kotipaikkakunnan tai siviilipalveluspaikan sijaintipaikkakunnan poliisilta virka-apua hänen etsimiseksi ja palvelukseen toimittamiseksi. Poliisin on tarvittaessa ryhdyttävä toimenpiteisiin tavoittamatta jääneen siviilipalvelusvelvollisen etsintäkuuluttamiseksi.

Poliisin on viipymättä toimitettava siviilipalvelusvelvollinen siviilipalveluspaikkaansa, jollei hän kirjallisesti kieltäydy siviilipalveluksesta tai jollei hänellä ole laillista estettä poissaololleen. Poliisin on toimitettava siviilipalveluspaikkaan kieltäytymisilmoitus tai selvitys laillisesta esteestä.

104 §

Viranomaisten tiedonantovelvollisuus

Työ- ja elinkeinoministeriön, siviilipalveluskeskuksen ja puolustusvoimien on annettava kutsunanalaisille riittävät tiedot mahdollisuudesta hakeutua siviilipalvelukseen ja siviilipalveluksen sisällöstä.

15 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

105 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

106 §

Kumottavat säännökset

Tällä lailla kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1991 annettu siviilipalveluslaki ([1723/1991](#)) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Jos muussa laissa tai asetuksessa viitataan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleeseen siviilipalveluslakiin, sen sijasta sovelletaan tätä lakia.

107 §

Siirtymäsäännökset

Tämän lain säännöksiä sovelletaan jäljempänä säädetyin poikkeuksin myös siviilipalvelusvelvolliseen, joka on aloittanut siviilipalveluksensa ennen tämän lain voimaantuloa.

Ennen tämän lain voimaantuloa palveluksensa aloittaneeseen siviilipalvelusvelvolliseen ei sovelleta palvelusaikaa koskevaa 4 §:ää eikä 40 §:n 1 momentin säännöksiä henkilökohtaisten lomien määrästä.

Mitä 18 §:n 2 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos palveluksen suorittanut on hyväksytty siviilipalvelukseen ennen tämän lain voimaantuloa.

Tämän lain 8 luvun täydennyspalvelusvelvollisuutta koskevia säännöksiä ei sovelleta siviilipalvelusvelvolliseen, joka on suorittanut asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palveluksen ja hyväksytty siviilipalvelukseen ennen tämän lain voimaantuloa.

Tämän lain voimaantulo ei vaikuta lain voimaan tullessa voimassa olleen lain nojalla annettuihin palveluksen aloittamista tai lykkäyksen myöntämistä koskeviin päätöksiin.

Ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneet palvelusrikkomukset ratkaistaan menettelyn ja seuraamusten osalta palvelusrikkomuksen tekohetkellä voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Tämän lain voimaan tullessa pääesikunta luovuttaa siviilipalvelusrekisteriin asevelvollisuusrekisterissä olevat siviilipalvelusvelvollisten perustiedot, palveluskelpoisuustiedot ja palveluskelpoisuuden määräytymistä koskevat terveydentilatiedot sekä siviilipalvelusvelvollisia koskevat tiedot tämän lain 67 §:ssä tarkoitetuista hakemuksista ja päätöksistä.

Tämän lain voimaan tullessa työ- ja elinkeinoministeriössä vireillä olevat palveluspaikkahakemukset sekä sotilaslääneissä vireillä olevat 67 §:ssä tarkoitetut hakemukset tulee viran puolesta siirtää siviilipalveluskeskukseen ratkaistaviksi.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain voimaantulon edellyttämiin toimenpiteisiin.

[HE 140/2007](#), TyVM 9/2007, EV 132/2007

Muutossäädösten voimaantulo ja soveltaminen:

8.5.2009/307:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2009.

[HE 207/2008](#), TyVM 1/2009, EV 13/2009